

Tv-serie om Livgarden

KANAL 5: Fra 9. september viser Kanal 5 i seks afsnit, hvordan livet som værnepligtig i dronningens garde er. Majestæten er også med i programmerne. ■

○ Side 12-13

SeaSparrow fylder 50 år

NATO: Da russerne i 1968 tog et nyt sømålsmissilsystem i brug, blev NATO's missilsamarbejde SeaSparrow skabt og udvikling af forsvarsmissiler sat i gang. ■

○ Side 19

Livet går videre

BRODESKAB: Hvert år mødes den dræbte soldat Casper Cramers kammerater i hans mor hjem. Det har hjulpet hende til at se, at livet går videre. ■

○ Side 29

Det russisk-talende bindeled

TOLK: Karen er sprogofficer i russisk og sørger for, at engelsktalende instruktører og ukrainske soldater kan forstå hinanden i Operation Unifier. ■

○ Side 33

FORSVARSAVISEN 04

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 7 · SEPTEMBER · 2018

TEMMA

FORLIGSIMPLEMENTERINGEN

Forsvarsavisen er dykket ned i nogle af de mange emner i forligsimpliceringen, og værnschefer, kommandochefer og medarbejderrepræsentanter fortæller, hvad de mener om den.

Side 4-10, 20, 22-24

KORT NYT OM FORSVARET

20 personer til NATO-mission i Bagdad

IRAK: Forsvaret skal udsende cirka 20 soldater til NATO's nye træningsmission til området omkring Bagdad, Irak. Det danske bidrag består af Forsvarets DCM-E-enhed (Deployable Communication and Information Module - Echo), som skal etablere kommunikationslinjer både internt i missionen og tilbage til NATO's faste kommandostruktur. DCM-E forventes udsendt fra slutningen af august og cirka fire måneder frem. Derudover udsender Danmark et trænings- og rådgivningsbidrag til NATO-missionen. Bidraget skal blandt andet undervise irakiske instruktører på det irakiske forsvarsakademi og på den irakiske sanitetsskole. Dette bidrag på cirka fire til seks personer forventes udsendt sidst på året. Som missionen udvikler sig, vil der eventuelt kunne udsendes op til i alt 10-15 personer ekstra. / VFK

Dansk fregat inviteret med i fransk hangarskibsgruppe

SAMARBEJDE: Regeringen har planer om, at Forsvaret skal bidrage med en dansk fregat til en fransk hangarskibsgruppe til Middelhavet og Det Indiske Ocean i 2019. Samarbejdet forventes at vare tre til fire måneder fra foråret 2019. I løbet af efteråret 2018 vil der blive fremsat et beslutningsforslag i Folketinget. Hvis det vedtages, vil en dansk fregat skulle indgå i det samlede forsvar af hangarskibsgruppen under sejladsen. En hangarskibsgruppe udgør en højteknologisk og kompleks militær enhed, som kun meget få lande - blandt andet Frankrig og USA - besidder. "Ved at deltage får vi en unik mulighed for at træne avancerede militære operationer og derigennem udvikle vores egne kapaciteter. Vi får samtidig styrket vores træning og samarbejde med franske flådeenheder, der vil gøre os endnu bedre til at indgå i fælles koalitions- eller NATO-indsættelser med kort varsel og forberedelsestid," siger forsvarschef general Bjørn Bisserup. / VFK

FOTO: SARA SKYTTE

33-årige Thit Gaarskjær blev sidste år ansat som den første veterankoordinator i Randers Kommune, hvor hun dagligt bruger sin baggrund som sprogofficer med to udsendelser i bagagen. Læs side 34-35

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Tema: Forligsimplicitering

SIDE 4-10, 20 OG 22-24

Set udefra

SIDE 11

Indland

SIDE 12-14

Udland

SIDE 15-17

Materiel

SIDE 18-20

Forskning og analyse

SIDE 21

Arbejdspladsen

SIDE 22-24

Uddannelse og karriere

SIDE 25-27

Kultur og identitet

SIDE 28-29

Sport og sundhed

SIDE 30-32

Profilen

SIDE 33

Med andre øjne

SIDE 34-35

Bagsiden

SIDE 36

Skriv til Forsvarsavisen

Hvis du har ris, ros, debatindlæg eller en god idé til en historie i avisen, så skriv til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at høre fra dig. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Den første søværnschefsergent udnævnt

UDNÆVNELSE: I begyndelsen af august fik Søværnet en værnsschefsergent. Morten Thor Christensen, der blev udnævnt til søværnsschefsergent, indgår i sit nye arbejde i chefen for Marinestabens 'Command Team', hvor han blandt andet skal hjælpe med at udnytte sergentgruppens kompetencer bedre i Søværnet. Om det siger kontreadmiral Torben Mikkelsen, chef for Marinestaben, følgende: "Der er meget uudnyttet potentiale, som vi skal have gjort brug af. Vi skal have lavet om på den eksisterende balance mellem administration og ledelse/instruktørvirke, der er for sergentgruppens arbejde. En sergent uddannes til instruktør og leder, og derfor skal hovedparten af det, han eller hun laver, også være med det for øje. En del i sergentgruppen har som hovedfunktion at administrere bag en skærm, og det er dybest set ikke det, man forbinder med at være sergent og instruktør. Derfor skal Morten hjælpe mig med at rykke på den balance, så sergentgruppens kompetencer bedre udnyttes ude ved personellet til at motivere og inspirere – og gøre, at folk kan lide at være hos os." Torben Mikkelsen mener også, at det er vigtigt at se på, hvem vi uddanner til sergenter. "Skal det være den fagligt absolut bedste, der kommer på sergentskole, eller skal vi måske i lidt højere grad se på, om dem, vi sender på sergentskole, vurderes også at være interesseret i mandskabspleje og instruktørvirke. Jeg er helt sikker på, at vi skal sigte efter den sidste gruppe, for det skaber generelt mere jobtilfredshed over en bred kam." For søværnsschefsergent Morten Thor Christensen er den første opgave derfor helt klar: "At skabe nogle klare rammer for mine kollegaers virke. Dem synes jeg selv, at jeg har savnet de senere år. Uden klare rammer er det ganske svært at udøve sit ledelsesvirke," siger han. ■

/MST/Foto: Julie Krarup Nielsen

H.K.H. Kronprinsen ved siden af Bubby Jacobsen i romaskinen.

Kronprinsen trænede med Invictus Games-holdet

VETERANER: Hans Kongelige Højhed Kronprinsen besøgte fredag den 17. august de 25 veteraner, der skal repræsentere Danmark ved Invictus Games 2018 i Sydney. Holdet var samlet i Vejen til den fjerde og sidste træningssamling inden stævnet, der foregår i slutningen af oktober. Kronprinsen så deltagerne træne svømning og styrkeløft og deltog selv i bueskydning, roning og siddende volleyball. "Det betyder enormt meget for projektet, at Kronprinsen viser den interesse og anerkendelse ved at bruge tid på os. Han kommer og har siddet her i romaskinerne og roet sammen med os. Så den der oprigtige interesse i, hvad vi laver, er enormt motiverende," siger Bubby Jacobsen, der er en af deltagerne. ■ /AVF

Danish Airshow kan mere end vise fly frem

EVENT: Til Danish Airshow, som blev afholdt 10. juni 2018, foretog kommunikationssektionen i Værnsfælles Forsvarskommando en måling, som blandt andet skulle give et billede af den generelle tilfredshed med begivenheden og de unge deltageres holdning til en karriere i Forsvaret. Blandt de cirka 140.000 gæster til Danish Airshow deltog 2.023 mennesker i målingen, og 637 af dem var mellem 0 og 29 år. Den gennemsnitlige karakter, som de gav begivenheden som helhed, var 4,7, idet 69 procent af alle deltagere gav karakteren 5 ud af 5. Samtidig angav hele 73 procent af deltagerne mellem 0 og 29 år, at de var "enige eller meget enige" i, at de på baggrund af deres besøg til Danish Airshow syntes, en karriere i Forsvaret lød spændende, og 52 procent af de 0 til 29-årige angav, at de enten var "enige eller meget enige" i, at de, på baggrund af besøget ved Danish Airshow, selv kunne tænke sig en karriere i Forsvaret. På baggrund af tallene kan man konkludere, at Airshow ikke bare er velbesøgt – det er også en god anledning til at vise Forsvaret frem for nye potentielle medarbejdere. ■ /CLC

Challenger opdager migranter

FRONTEX: Det danske flybidrag til EU's grænseagentur FRONTEX har under den seneste udsendelse i juni igen spottet formodede migranter ud for Italiens kyst. Flyet og besætningen er typisk udsendt til Sydeuropa for at overvåge EU's ydre grænser en måned ad gangen, og på den seneste tur opdagede de en større sejlbad fyldt med mistænkeligt mange mennesker med kurs mod Italien. Flyets besætning fik dirigeret den italienske kystvagt frem til sejlskibet, og formodningen om, at skibet var fyldt med migranter, holdt stik, og det videre forløb bliver nu varetaget af de italienske myndigheder. Det danske fly og holdet på ni mand skal af sted til Middelhavsområdet endnu en gang til november. ■ RD/FRONTEX

Velbesøgt veteranfestival

TAK: Mere end 5.000 mennesker var lørdag den 25. august mødt op på ENGAGE Festival for at høre blandt andre Magtens Korridorer, Folkeklubben og Johnny Madsen. Festivalen er en særlig hyldest til de danskere, der har været udsendt til konfliktområder, og blev for andet år i træk afholdt på Refshaleøen i København. "Med festivalen vil vi gerne sige tak til de mennesker, der har ydet så stor en indsats for Danmark. Festivalen er præcis blevet den folkefest, som jeg havde håbet på, og det er dejligt at se så mange veteraner og ikke-veteraner samlet til en stor fest. Det viser, at vi i Danmark er gode til at stå sammen om de mennesker, der kommer hjem fra mission," siger Jeppe Michael Jensen, der er initiativtager til projektet. Det er på sigt tanken, at ENGAGE skal være flere steder i landet. ■ /KD

Friluftscamp for børn af veteraner

TILMELDING: En frisk efterårsluft i lungerne, mad over bål og nætter ude i naturen er på skemaet, når Skovskolen under Københavns Universitet inviterer unge, som er børn af veteraner, på Friluftscamp i efterårsferien i uge 42. De unge skal være mellem 13-17 år og have lyst til at skabe et nyt fællesskab med andre, der også har en mor eller far, der er veteran. Der er plads til 30 unge på campen, som du kan tilmelde dig på skovskolen.ku.dk ved at søge efter Friluftscamp. ■ /KS/VETC

ForsvarsInfo skal forbedre den interne kommunikation

Forsvaret lancerer nu ForsvarsInfo, en ny mobiltelefon-baseret kanal til intern kommunikation. Den skal hjælpe dig som ansat med nemmere at finde relevant information fra både lokalt og centralt hold.

AF THORBjørn FORSBERG / VFK

INFORMATION

For at gøre det lettere for dig som ansat at sortere i de mange interne informationer, som Forsvaret sender ud, lanceres nu ForsvarsInfo. Her kan du via din mobiltelefon få adgang til en lang række relevante informationer fra både lokalt og centralt hold – for eksempel øvelseslister, nyhedsbreve, artikler, videoer og podcasts. Du kan også bruge tablet og pc. Dog er brugerfladen beregnet på brug af mobil.

”Forsvarets ledelse ønsker at styrke den interne kommunikation, og det gør vi ved at målrette den mod en platform, som de fleste bruger hver dag, nemlig mobiltelefonen. Vi tror på, at det er den bedste måde, hvor både vi fra centralt hold og de lokale tjenestesteder kan nå ud til vores kolleger i hele Forsvaret med relevant information,” siger Forsvarets kommunikationschef Signe Ryborg.

ForsvarsInfo er bygget op i systemet Actimo, som også bruges af store virksomheder som Danske Bank, Bilka og Bosch. Det er ikke en app men et web-baseret system, som man åbner i en internetbrowser via en genvej på sin telefon. Det er kun beregnet til uklassificeret og ikke-operationel information, og det kan også bruges til konkurrencer, spørgeskemaer og lignende. Sikkerheden er også vurderet, og systemet er godkendt.

Målrettet information

En af styrkerne ved ForsvarsInfo er, at man kan målrette informationerne til udvalgte grupper af medarbejdere. En besked, som kun er relevant for eksempelvis de, der har tjenestested i Skive, kommer altså ikke til at spamme andre rundt omkring i systemet. Der vil således være lokale redaktører ved de enkelte tjenestesteder, som lægger informationer ud via systemet.

Der er også mulighed for at sende en SMS til brugerne, når der er nyt indhold; man kan forvente mellem fire-seks af den slags om måneden.

ForsvarsInfo kan i første omgang tilgås af ansatte i VFK og Reservten.

Tilmelding til ForsvarsInfo

Tilmelding til ForsvarsInfo er frivilligt for medarbejderne. Det er dog forventningen, at rigtig mange tilmelder sig, da det for de fleste vil være et både relevant, hurtigt og brugervenligt redskab i hverdagen.

Du tilmelder dig ForsvarsInfo via QR-koden ved denne artikel eller via online-tilmeldingsformularen på: bit.ly/2joiMkQ.

Sejr trods forældet teknologi Læs mere på side 36

Første gang Specialoperationskommandoen afholder Night Hawk

Den store specialoperationsøvelse Night Hawk 2018 gennemføres i september, og det er første gang, at Specialoperationskommandoen selv står for hele øvelsen.

AF JULIA LIBERATI / SOKOM

ØVELSE

Når specialoperationsøvelsen Night Hawk går i gang den 10. september, bliver det første gang, at Specialoperationskommandoen har stået for både at planlægge og gennemføre øvelsen. ”Planlægningen og ledelsen af Night Hawk er det første skridt på vejen mod at etablere det danske bidrag til specialoperationshovedkvarteret Composite Special Operations Component Command (C-SOCC) i NATO, som forsvarsministeren underskrev en aftale om med sin belgiske og sin hollandske kollega i juni. Samtidig er øvelsen et helt grundlæggende og nødvendigt element i den fortsatte udvikling af Danmarks samle-

de specialoperationskapacitet, herunder det afgørende operative værnssælles samarbejde. For Specialoperationskommandoen er det ligeledes afgørende at øve Jægerkorpsen og Frømandskorpset som henholdsvis Land Task Group og Maritime Task Group,” siger generalmajor Peter Boysen, chef for Specialoperationskommandoen.

Øvelsen bliver holdt hvert andet år for at træne og udvikle specialoperationsstyrker og støtteenheder i et værnssælles samarbejde og med internationale partnere.

Internationale deltagere

Når øvelsen begynder i september, vil der være omkring 1.800 ekstra soldater i Nordjylland fordelt på Flyvestation Aalborg, hvor

øvelsens hovedkvarter ligger, og på Flådestation Frederikshavn, hvor de maritime specialoperationsstyrker holder til.

Deltagerne udgøres af en række tætte samarbejdspartnere og NATO-allierede. Landene deltager både med konventionelle styrker og specialoperationsstyrker.

At øvelsen er værnssælles afspejler sig i den brede deltagelse fra hele Forsvaret. Flyvevåbnet deltager med både helikoptere og fastvingede fly, og Søværnet deltager blandt andet med fregatten ”Peter Willemoes”, et miljøskib og et transportskib. Hæren deltager blandt andet med dele af Opklaringsbataljonen, Trænregimentet og Telegrafregimentet. Derudover støtter Hjemmeværnet også øvelsen. ■

KOMMENTAR

Den lokale dialog er afgørende

Umiddelbart inden sommerferien var Forsvarets chefer samlet for at gennemgå planen for, hvordan forsvarsforliget skal implementeres. Efterfølgende har jeres lokale chefer informeret jer om planen, og hvad den betyder for jeres enhed og jeres opgaver. I dette nummer af Forsvarsavisen er temaet også implementeringen af forliget, og der vil løbende blive informeret både her i avisen og på vores nye kanal ForsvarsInfo om fremdriften i de centrale projekter i forliget.

Når det er sagt, så er det min opfattelse, at den vigtigste kommunikation – også fremover – om de ændringer, der følger af forliget, er den, der sker lokalt. Nu skal teori og planer omsættes til praksis, opgaver, organisation og soldater. Det sker i værnene og på de enkelte tjenestesteder, og derfor er den lokale kommunikation og det lokale samarbejde afgørende.

Jeg har tillid til, at cheferne i de kommende måneder og år vil sikre, at samarbejdsudvalg og medarbejdere bliver holdt løbende orienteret og inddraget i processen med at udmønte forliget og omsætte aftalens rammer til konkrete handlinger – og til et stærkere forsvar med flere kapaciteter og flere soldater.

Et andet emne, som helt naturligt bør fremhæves på denne tid af året, er flagdagen. Det er 10. gang, vi fejrer Danmarks udsendte, og det er stadig en vigtig dag for Forsvaret. Det er en dag, hvor nuværende og tidligere udsendte modtager en særdeles velfortjent hyldelse og anerkendelse for den væsentlige indsats, de har ydet for Danmark – ofte under svære betingelser.

Flagdagen er også en anledning til at takke de pårørende for deres opbakning til de udsendte. Uden den var det internationale engagement ikke muligt.

For Forsvaret er flagdagen dog ikke kun en festdag. Det er også en dag, hvor vi mindes de udsendte, som betalte den højeste pris. Flagdagen er en god anledning til at huske, mindes og ære dem, som faldt for Danmark.

Forsvaret markerer flagdagen i København og i garnisonsbyerne. Men der bor tidligere udsendte over hele landet, og derfor glæder det mig, at flagdagen med tiden er blevet en national begivenhed, der markeres i næsten alle kommuner.

Det vidner om, at også resten af Danmark finder, at flagdagen er en vigtig dag, og at Danmarks udsendte fortjener hæder og respekt. ■

Bjørn I. Bisserup
forsvarschef
general

Foto: Sara Skytte

KOLOFON FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generaløjntant M.A.L.T. Nielsen
Viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - vfk-l-kom06@mil.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Niels Juels Gade 9-11
1059 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål til forsvarsavisen@mil.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTOS: Forsvarsgalleriet
Redaktion afsluttet 30. august 2018
Copyright Forsvaret 2018

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er afledt af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 26.400

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

FORSVARSMINISTEREN:

DANSKE SOLDATER ER EFFEKTIVE

Når en dansk fregat sendes på mission, er besætningen halvt så stor som på en amerikansk.

Når fire kampfly patruljerer luftrummet for de baltiske lande, er det danske bidrag halvt så stort som partnerlandenes. Danske soldater er effektive og leverer et væsentligt bidrag til NATO, hvad der også var et af de grundlæggende krav til Forsvarets udmøntning af forsvarsforliget, lyder det fra forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen.

AF LARS BØGH VINThER / VFK

FORLIGET

Som tidligere finansminister taler det Claus Hjort Frederiksen at stå i spidsen for en organisation, der høster international anerkendelse, er effektiv og giver valuta for pengene. Forsvarsministeren er dog ikke "voldsomt charmeret af et toprocents BNP-krav" (bruttonationalprodukt, red.), kommer det skævt smilende på spørgsmålet om, hvorvidt danskerne får mere forsvar for de nuværende 1,3 procent af BNP, som budgettet udgør i dag. Det er efterhånden ingen hemmelighed, at USA's præsident, Donald Trump, insisterer på, at alle NATO-lande skal levere de fulde toprocent af BNP, sådan som NATO-landene har erklæret, at man vil arbejde hen imod ved at underskrive den såkaldte Wales-erklæring.

"Vi argumenterer over for USA, at en tinger, hvor mange penge man putter ind i systemet, men det er jo lige så vigtigt at se på, hvad vi

så får for pengene? Det er jo ikke nok, at man for eksempel har udgift til pensionering af folk som 45-årige. Det får man ikke meget kampkraft for pengene af!"

Interviewet med forsvarsministeren foregår på ministerkontoret med udsigt til statuen af Niels Juel, Christiansborg og Nationalbanken. Symbolske rammer, når emnet er forsvarsforligsimpliciteringen, som i ugerne før NATO-topmødet i Bruxelles i begyndelsen af juli blev offentliggjort i detaljer af forsvarschefen. Forligspartierne har i årets begyndelse sat de politiske og økonomiske rammer, stillet visse krav til opgaverne og ellers overladt det til Forsvarets faglige eksperter selv at udmønte forliget.

"Hele idéen med forliget var, at det skulle være et rammeforlig, hvor Forsvaret selv skulle udfylde rammerne," forklarer Claus Hjort Frederiksen.

"Når jeg har set på tidligere forsvarsforlig, har de været meget detaljerede og har været reguleret ud i en detalje, som jeg ikke synes

hører hjemme i en moderne organisation. Der må ledelsen have et vist rum til at kunne træffe beslutninger. Derfor et rammeforlig." Ministeren forklarer, at man fra politisk side har opstillet fire hensyn, som Forsvaret dog skulle tage, når udmøntningen gik i gang, og de er:

"Der må ikke nedlægges garnisoner og/eller tjenestesteder. Der skal være en faglig sammenhæng i de ting, man foretager sig. Flytninger af personel og hele arbejdspladser skal begrænses så vidt muligt. Og endelig for det fjerde skal der være denne regionale balance". Med regional balance hentyder ministeren til, at Forsvaret stadig skal være repræsenteret i alle landsdele, og at man skal sikre, at det vestlige Danmark tilgodeses med statslige arbejdspladser, som er Venstres erklærede politiske mål som regeringsparti. En målsætning, som ministeren mener er indfriet i implementeringen grundet en væsentlig omstændighed: "Forsvarschefen har siddet med

ved samtlige forhandlingsmøder, hvad enten det har været med partierne, med enkelte parter eller enkelte personer. Han har været til stede og sikret den faglige sammenhæng i det, der blev vedtaget."

På rundrejse

Selv om fagligheden overvejende overlades til ekspertisen, har forsvarsministeren siden sin indsættelse bestræbt sig på at forstå Forsvaret bedre. Han har for eksempel indledt en rundrejse til alle større tjenestesteder for at møde soldaterne. Dels for at forklare rammeforliget, dels for at blive kloge på, hvordan Forsvaret løser sine mange opgaver. Indtil videre har man blandt andet på Ryes Kaserne, i Høvelte og på Rosenborg fået forligets overordnede mål præsenteret af ministeren. Når turen efter sommerferien går videre, har soldaterne på tjenestestederne en mere håndgribelig plan at forholde sig til. Ministeren mener i øvrigt, at forligsimpliciteringen er fint i tråd med forligets ånd om

ikke at gå ned i en voldsom detaljeringsgrad, men overlade det til Forsvaret selv.

"Jeg tror ikke, forligskredsen har nogen ambition om at være med til at bestemme, om syv mand skal flyttes fra et sted til et andet. Det behøver ikke at blive højspændte politiske diskussioner. Så længe Forsvaret opererer inden for de målsætninger, der er, men også ligesom har en næse for, at man ikke træffer provokerende beslutninger, så er det op til Forsvaret selv."

Kommandonavne og den foregående organisation ser ud til at blive rullet tilbage, hvordan har du det med det?

"Det har jeg det rigtig godt med. Jeg har selv haft svært ved at sige Værnsfælles Forsvarskommando. Det er jo ikke ligefrem mundret, så når der ikke længere er strid om det, synes jeg godt, man kan vende tilbage og kalde det Forsvarskommandoen. Det ligger lidt lettere på tungen," lyder det fra ministeren. ■

DET SIGER MEDARBEJDER-REPRÆSENTANTERNE OM FORLIGSIMPLICITERINGSPLANEN

Forsvarsavisen har spurgt samtlige medarbejderrepræsentanter i Værnsfælles Forsvarskommandos centrale samarbejdsudvalg (CSU), hvad de synes om planen for implementeringen af det nye forsvarsforlig.

Rekruttering, fastholdelse og administrativ nærhed

Forligsimpliciteringsplanen afspejler den virkelighed, som forsvarsaftalen er udtryk for. Der kommer flere penge og flere kollegaer, men opbygningen tager først rigtig fart fra 2020.

Rekruttering og især fastholdelse bliver et afgørende element. Her bør fokus være på behandling og forvaltning af medarbejderne i hverdagen. Et område med store udfordringer, som skal løses. Derfor er HKKF optaget af etablering af "administrative elementer". Det må ikke medføre formindsket administrativ nærhed til den almindelige soldat i hverdagen.

Gode løsninger for kollegaer med høj anciennitet er også et fokusområde.

Flemming D. Vinther
Formand
Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF)

Bekymring for eventuelle nye opgaver

Jeg forventer, at forsvarschefen holder ord med hensyn til at tage størst muligt hensyn til personellet. Min største bekymring i forhold til forliget er, at vi ikke når at opbygge det forsvar, der er planlagt, før politikerne melder ind med nye opgaver, vi skal løse.

Det er afgørende, at Forsvaret får ro til at opbygge de kapaciteter, der er besluttet, fordi vi på nuværende tidspunkt har en masse opgaver, der skal løses. Der er en nedbygning og en opbygning, og man må have respekt for, at der ligger en proces frem mod 2023, hvor Forsvaret skal opbygges til det niveau, der er besluttet i forliget.

Jesper K. Hansen
Formand
Centralforeningen for Stampersonel (CS)

Afklaring om arbejdspladser har højeste prioritet

For HOD er det vigtigt, at selve processen omkring implementeringen er åben og ærlig. Jeg anerkender, at forsvarschefen overordnet har meldt ud, at myndighederne - selvfølgelig - skal overholde samarbejdsaftalens regler om inddragelse af medarbejdere, men i praksis er der plads til forbedringer.

Forsvarsforliget krævede ikke kasernelukninger, men implementeringsplanen medfører dog, at rigtig mange mennesker skal flytte arbejdsplads geografisk. Om du skal møde på arbejde i Haderslev eller Høvelte er ret væsentligt, og afklaring på lige præcis det spørgsmål, så folk ved, hvor de skal være og kan forholde sig til det, har højeste prioritet for mig.

Niels Tønning
Formand
Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD)

Vi argumenterer over for USA, at en ting er, hvor mange penge man putter ind i systemet, men det er jo lige så vigtigt at se på, hvad vi så får for pengene?

Claus Hjort Frederiksen

FOTO: OVERKONSTABEL AF 1. GRAD LEON, TELEGRAFREGIMENTET

Bekymring for fokus på militær struktur

Set fra HK's side er der i processen meget stort fokus på den militære struktur. Dette giver mange henvendelser fra HK'ere, som er bekymrede for, at deres job forsvinder eller ændres i en sådan grad, at de ikke kan se sig selv i det. Jeg vil især nøje følge opbygningen af de Administrative Fællesskaber, idet de vil få stor indflydelse på mange HK-job, samt følge de planer, hvor et provenu er minimalt i forhold til den irritation, initiativet eventuelt medfører.

Forsvarschefen har under hele forløbet ønsket en inddragende og åben dialog på alle niveauer. Den deltager HK'erne i de enkelte samarbejdsudvalg – på trods af en presset tidsplan – selvfølgelig gerne i.

Tina Pihl Tingberg
Formand
HK Forsvarets Landsklub

Mulighed for dialog og indflydelse

Implementeringen af forsvarsforliget er i fuld gang med de fordele og ulemper, som altid kendetegner en stor strukturel og organisatorisk ændring.

Der har fra dag ét været en god dialog og gennemsigtighed i processen i VFK CSU. Det har været muligt for organisationerne at få indflydelse og blive hørt de steder, som vi har ment relevant. Vi har kunnet få en dialog, dog uden nødvendigvis at ændre beslutningen.

På trods af tidspresset går implementeringen planmæssigt, men som repræsentant for specialarbejderne ser jeg både udfordringer med rekruttering og fastholdelse, specielt når der er kommet så godt gang i det private arbejdsmarked.

Paw Nielsen
Organisationsrepræsentant
3F
(Offentligt Ansattes Organisationer)

Bekymring for rekruttering og fastholdelse

Forsvarschefen meldte fra starten af forløbet ud til sine chefer, at han ønskede en åben drøftelse på alle samarbejdsudvalgsniveauer. Det er FLO's oplevelse, at det har fundet sted – på trods af at vores lokale repræsentanter har oplevet at være under et stort tidspres.

Set fra FLO's side er den største bekymring, om Forsvaret forstår de udfordringer, vi står over for i forhold til at fastholde og rekruttere det nødvendige antal kvalificerede faglige håndværkere og specialarbejdere, vi har brug for i fremtiden. Vi vil i hvert fald presse på for, at der laves en plan, som indeholder specifikke fastholdelsestiltag, så vi kan erstatte de store årgange af kollegaer, der går på pension inden for få år.

Allan Jensen
Formand
Forsvarsarbejdernes Landsorganisation (FLO)

Færre civile til mere arbejde

Forligsimpliciteringsplanen skaber bekymring hos de civile akademiske medarbejdere (AC'erne) i VFK. Et antal er der ikke længere plads til i den nye struktur, og en opsigelsesproces er gået i gang. Men forligsimpliciteringsplanen er kommet til at berøre mange flere. Myndighed og enheder vil blive flyttet, sammenlagt og skilt. Mange AC'ere kan ikke flytte med og må sige op. Forligsimpliciteringsplanen har desuden haft den effekt, at kontraktansatte AC'ere ikke bliver forlænget. Samtidig er det planen, at der skal ansættes flere militære, og at de militære skal afgive mere administrativt arbejde til de civile. Når antallet af civile medarbejdere ser ud til at falde, og opgavemængden vokser, vil det få arbejdspresset til at stige yderligere.

Gitte Brinkbæk
Tillidsrepræsentant
De civile akademikere
(på vegne af Djøf)

Repræsentanten for Dansk Magisterforening har ingen kommentarer.

Repræsentanten for Dansk Sygeplejeråd har ikke haft mulighed for at svare.

Cheferne om forligningsimplementeringen og betydningen for medarbejderne.

**GENERALMAJOR
H.-C. MATHIESEN**
CHEF FOR HÆRSTABEN

Hvad er de væsentligste ændringer for Hæren?

Der sker en operativ fokusering af Hæren og en styrkelse af vores kampevne, føringsevne og reaktionsevne samt en forbedring af uddannelsesvilkårene for Hærens enheder. Mere konkret betyder det, at Hæren får flere enheder, flere soldater og en mere robust styrkestruktur, og det gør os mere parat til at løse både nationale og internationale opgaver.

Så alt i alt er det en kærkommen og velkommen fokusering på det, det handler om; nemlig en operativ hær, der får bedre tid til at uddanne sig.

Hvad kommer det til at betyde for medarbejderne?

Det betyder først og fremmest, at de kommer til at uddanne sig mere i enhederne. Der bliver mere relevant militær aktivitet, de er mere hjemme på kasernen, bliver sendt på færre kurser, og i det hele taget betyder det en fokusering mod det, enheden skal kunne.

Det bliver ikke sværere at blive eller være soldat, og der er ikke noget nyt, man skal lære. Men der bliver bedre tid til at lære de grundlæggende ting, som man skal kunne som soldat.

Hvordan gør ændringerne Hæren operativt stærkere?

Vi vil prioritere vores tid og aktivitet til at uddanne os til at blive den bedst mulige hær, brigade, bataljon og kompagni. Helt ned til at den enkelte soldat kan gøre sig bedre til at udfylde den funktion, som vedkommende skal løse. Sammen med meget nyt materiel, nye garager og faciliteter på kasernerne og digitaliseringen gør det Hæren stærkere.

Hvordan bliver det nemmere for Hæren i fremtiden at rykke ud på missioner?

I fremtiden kommer vi i stigende grad til at indsætte soldater i enheder. Uanset om opgaven handler om kapacitetsopbygning, sikring eller stabilisering. Det vil sige, at vi anvender for eksempel logistikkompanier eller panserinfanterikompanier, der hvor det giver mening.

I dag laver vi typisk et træningsbidrag ved at opstille på enkeltmandsniveau eller i hvert fald udpege forskellige steder fra. Det er ikke uvant for Hæren at ændre sin troppeinddeling eller lave en task group eller en task force, men vi har nok gjort det i et omfang, hvor det har været brudt lidt for meget ned på enkeltmandskompetencer i stedet for på enhedens kompetencer. Og der vil vi fremadrettet basere os mere på enhedens kompetencer, for vores soldater er stærkere, når vi indsætter dem sammen med dem, de er trænet med.

Hvad er den største udfordring, I skal håndtere?

Det er i ændringen af uddannelserne i Hæren, fordi vi er vant til at gøre tingene på en anden måde. Vi er vant til at gøre det meget kursusbaseret, og nu skal vi have vænnet førerne og lederne i Hæren til, at de skal uddanne egne enheder i de fag, som deres soldater skal mestre. Så i stedet for at der kommer faglige eks-

perter udefra og underviser enheden, skal føreren nu selv undervise. Førerne skal så selvfølgelig klædes på og undervises af de faglige eksperter.

Fagligheden er der stadigvæk. De faglige fyrtårne er der stadig, men de kommer til at være endnu tættere på enheden. De rykker fra regiments- og hærniveau til at sidde på bataljons- og kompagniniveau.

Det er en ændring af den uddannelsespraksis, som vi har anvendt længe. Nu ønsker vi at styrke førervirket – altså lederne i gruppen – ved, at de bliver stillet ind foran egne soldater og underviser dem i det, som de skal kunne. Samlet set styrker vi førernes kompetencer, og vi styrker også enheden. ■

**KONTREADMIRAL
TORBEN MIKKELSEN**
CHEF FOR MARINESTABEN

Hvad er de væsentligste ændringer for Søværnet?

Der er flere ændringer i Søværnet, som for de berørte medarbejdere vil blive betragtet som væsentlige, men som chef for Søværnet er jeg særligt tilfreds med beslutningen om at tilføre områdeluftforsvar og en antiubådskapacitet. Herudover hæfter jeg mig ved en generel større fokus på den operative opgaveløsning. Eksempelvis at den daglige operative drift af det nationale maritime operationscenter og uddannelsescentre kommer til at indgå i den operative struktur til gavn for både uddannelsesopgaven og for de operative enheder.

Hvad kommer det til at betyde for medarbejderne?

Det betyder, at der kommer mere fokus på den maritime opgaveløsning, og at der tilføres ressourcer, som sikrer, at Søværnets enheder fortsat er relevante og efterspurgt. Det gør Søværnet til en attraktiv arbejdsplads. Omvendt vil det for medarbejdere, der bliver berørt af en given organisationsændring, få en mere personlig betydning, og enkelte medarbejdere vil måske overveje eventuelle muligheder for at flytte, skifte job eller lignende.

Hvordan gør ændringerne Søværnet operativt stærkere?

Et godt eksempel på et større operativt fokus ses i etableringen af Søværnskommandoen ved sammenlægning af Marinestaben og Søværnets Taktiske Stab, hvor ansvaret for den daglige drift af det nationale maritime operationscenter vil styrke både stabens og Søværnets generelle indsigt i den operative indsættelse.

Derudover vil den øgede prioritering af fuldtallige skibsbesætninger, i kombination med tilførslen af væsentlige nye sensorer og våbensystemer, sikre, at Søværnet kommer til at råde over særdeles kapable enheder, der kan indgå i alt fra suverænitetsbevarelse til deltagelse i hangarskibsgrupper.

Hvordan bliver det nemmere for Søværnet i fremtiden at rykke ud på missioner?

Når Søværnets enheder deltager i internationale missioner, har vi altid haft mulighed for hurtig afgang og deployering imod et givet operationsområde; så her er intet ændret. Søværnet vil fortsat kunne rykke hurtigt ud og vil derudover fortsat kunne skifte missionsområde og fokus – også under udsendelsen.

Derimod sikrer tilgangen af nye effektive sensor- og våbensystemer, at Søværnet kan rykke ud til internationale missioner og bidrage med øget operativ effekt. Så hvis man var ansat i en produktionsvirksomhed, ville man sige, at 'ordrebogen forventes fyldt, og at produktionsapparatet er klar til at levere maksimalt'.

Hvad er den største udfordring, I skal have håndteret?
Overordnet er det fortsat rekruttering og fastholdelse. Det har det været i mange år, og det ser ud til at fortsætte, så der er mit fokus ikke ændret. ■

**GENERALMAJOR
ANDERS 'ERA' REX**
CHEF FOR FLYVERSTABEN

Hvad er de væsentligste ændringer for Flyvevåbnet?
Kort fortalt er der tre væsentlige forandringer, som samlet set vil fokusere og styrke Flyvevåbnet.

Det er først og fremmest styrkelsen af Flyvevåbnets operative evne – selv om man kan sige, at det er en udvikling, der allerede er sat i gang. Her tænker jeg primært på F-35, hvor de første leveres til træning i USA i 2021, men også Seahawk-helikopterens indtog, Fennec-beredskabet til støtte for politiet og øget brug af C-130J styrker Flyvevåbnet. Dernæst er der oprettelsen af Flyverkommandoen i Karup, som også betyder oprettelsen af et nationalt operationscenter, som gør os i stand til at planlægge og lede luftoperationer i Danmark. I første omgang er der fokus på at løse opgaven i fred og krise. På lidt længere sigt også i krig. Vi etablerer en Special Operations Air Task Group, som kan planlægge og lede fly i specialoperationer til støtte for Specialoperationskommandoen. Samlet betyder det, at Flyvevåbnets Taktiske Stab nedlægges.

Endelig lægges uddannelserne om. Nogle uddannelser samles under Forsvarsakademiet, og vi vil have mere On The Job Training (sidemandsoplæring) ude ved enhederne. Derfor lukkes Air Force Training Centre. Vi opretter i stedet en ny Operations Support Wing i Karup, som samler en række støttefunktioner, der er nødvendige for at vores fly og radarer kan løse deres opgaver ude og hjemme. Mange af kompetencerne kommer fra Air Force Training Centre og Flyvevåbnets Taktiske Stab. Operations Support Wing bliver også hjemsted for det nyoprettede administrative fællesskab for Flyvevåbnet.

Hvad kommer det til at betyde for medarbejderne?
Vi har for sommerferien gennemført en bemandingsproces i Flyvevåbnet. Det er heldigvis mindre end en håndfuld medarbejdere, der skal flytte fysisk tjenestested. Så langt de fleste medarbejdere vil altså opleve, at de skal møde ind det samme sted og udføre stort set den samme opgave. Men de vil måske skulle gøre det i en ny ramme og helt sikkert i et stærkere flyvevåben.

Hvordan gør ændringerne Flyvevåbnet operativt stærkere?
Mere operativ kapacitet og en øget operativ fokusering i den nye organisation gør Flyvevåbnet stærkere.

Operationer vil komme til at fylde mere i de flestes hverdag. Ud over de eksempler jeg har nævnt ovenfor, så vil eksempelvis Air Control Wing også få nye opgaver i forhold til luftbilledet over Grønland og Søværnets områdeluftforsvar. Derudover skal vi bruge F-35 til at "puffe" hele Forsvaret

i retning af fremtidens operationer. Nok afløser F-35 vores gode, men aldrende F-16, men de to flytyper kan ikke sammenlignes. F-35 har potentialet til at ændre måden, vi tænker krigsførelse på, på tværs af værn, cyber og space.

Hvordan bliver det nemmere for Flyvevåbnet i fremtiden at rykke ud på missioner?

Mere kapacitet giver flere muligheder for at have relevante enheder klar, når der kaldes på dem. Operations Support Wing skal gøre det enklere og nemmere for enhederne at løse opgaver derude, hvor der er brug for det.

Hvad er den største udfordring, I skal have håndteret?
Set over hele forligsperioden bliver udfordringen at have de rigtige medarbejdere med den rigtige uddannelse og de rigtige kompetencer. Derfor skal vores fokus på fastholdelse og på rekruttering skærpes endnu mere. Vi skal have nye evner i vores nationale operationscenter og inden for specialoperationer. Vi skal skabe en ny wing ud af eksisterende enheder. Og så regner vi i øvrigt med at cirka en femtedel af Flyvevåbnets medarbejdere er udskiftet i 2023 – primært på grund af pensioneringer.

Implementeringen af F-35 er en enorm opgave, for den skal gennemføres samtidig med, at vi stadig bruger F-16 til at løse de nationale opgaver. Derfor bruger vi allerede nu mange ressourcer på det – også selv om der umiddelbart kan synes at være lang tid til april 2023, hvor vi forventer de første F-35 på dansk jord. ■

**GENERALMAJOR
PETER BOYSEN**
CHEF FOR SPECIALOPERATIONSKOMMANDOEN

Hvad er de væsentligste ændringer for Specialoperationskommandoen?

Der kommer til at ske en styrkelse af den operative kernekapacitet. Således tilføres der operatører og nyt materiel til Jægerkorpset og Frømandskorpset, og så nyordnes korpset, hvilket blandt andet betyder, at der laves syv nye patruljer. Nyordningen gør, at de to korps kan opstille en Land Task Group og en Maritime Task Group, mens Specialoperationskommandoen kan opstille en Special Operations Component Command i samarbejde med Belgien og Holland.

Hvad kommer det til at betyde for medarbejderne?
Heldigvis er der plads til alle vores dygtige medarbejdere i den nye organisation, og der er kun få, der skal have et nyt arbejdsområde. Til gengæld skal alle medarbejdere ved Jægerkorpset, Frømandskorpset og Specialoperationskommandoen kunne deltage i den operative opgaveløsning og udsendes.

Hvordan gør ændringerne Specialoperationskommandoen operativt stærkere?

Den forøgede operative kernekapacitet giver flere handlemuligheder i forhold til terrorberedskabet, det nationale forsvar, NATO-operationer samt internationale operationer.

Hvordan bliver det nemmere for Specialoperationskommandoen i fremtiden at rykke ud på missioner?
Nyordningen medfører, at både Jægerkorpset, Frømands-

korpset og Specialoperationskommandoen fremadrettet er organiseret med fokus på de operative opgaver og ikke de administrative. Der vil derfor i udgangspunktet ikke skulle foretages de store justeringer til grundstammen i de enkelte enheder, når de indsættes.

Hvad er den største udfordring, I skal have håndteret?
Nyordningen betyder, at stabs- og støttestrukturen er udfordret i forhold til at understøtte samtidige og/eller længerevarende styrkebidrag. Vi skal derfor koordinere med de øvrige værn, da de er en forudsætning for den operative opgaveløsning. Tilsvarende skal vi være dygtige til at koordinere med vores internationale samarbejdspartnere, som kan støtte os på forskellige områder. ■

**GENERALMAJOR
KIM JESPER JØRGENSEN**
CHEF FOR ARKTISK KOMMANDO

Hvad er de væsentligste ændringer for Arktisk Kommando?
Arktisk Kommando har i de seneste år gennemgået en stor udvikling afledt af Arktis-analysen fra 2016. Vi er i fuld gang med at modernisere vores operative opgaveløsning og organisation. Forsvarsforliget bekræfter den retning, som kommandoen bevæger sig i.

Hvad kommer det til at betyde for medarbejderne?
Forsvarsforliget medfører en styrkelse af bemandingen, så vi får bedre muligheder for at løse de operative opgaver.

Hvordan gør ændringerne Arktisk Kommando operativt stærkere?

Vi skal til at indføre maritim overvågning med radarsatellitter, overvågning af lufrummet, datalink-systemer, moderne kommando- og kontrolsystemer og mange andre ting, der gør os stærkere operativt. Og vi skal have etableret en frivilligorganisation i Grønland. Jeg håber også, at det bliver muligt at styrke vores reserve og lave faste aftaler med Hjemmeværnet om at støtte os.

Hvordan bliver det nemmere for Arktisk Kommando i fremtiden at rykke ud på missioner?

Vi er jo indsat hele tiden – døgnet rundt, året rundt! Nye kommunikationssystemer, nye og moderniserede skibe, bedre overvågning samt de nye Seahawk-helikoptere gør os skarpere til at løse opgaverne. Samtidig vil vi gøre en stor indsats for at være klar til at modtage forstærkninger fra det øvrige forsvar i form af Arktisk Beredskabsstyrke samt forstærkninger fra udlandet, blandt andet USA.

Hvad er den største udfordring, I skal have håndteret?

Rekruttering. Det går faktisk rigtig godt med rekruttering til kommandoen, men det kræver en stor indsats. Og vi skal jo vokse, da vi skal være flere medarbejdere. Vi er baseret på, at de fleste medarbejdere er udstationeret fra Danmark i en periode på to år. Så der skal hele tiden rekrutteres nye medarbejdere til kommandoen. Vores opgave er at fortælle Forsvarets medarbejdere, hvor operative vi er, og hvor spændende det er at arbejde i Arktisk Kommando. Her kan man få nogle enestående oplevelser i et super-operativt miljø. ■

FORLIGSIMPLEMENTERING TRIN-FOR-TRIN 2018-2023

Tiltagene i forsvarsforliget implementeres løbende over forligsperioden. Her er et overblik over, i hvilken rækkefølge et udvalg af ændringerne og kapaciteterne indføres og opstilles. Planen for forligsimpliciteringen er foreløbig, og der kan således forekomme ændringer i for eksempel materielindfavningsplanen.

HÆREN 	Føringsstøtte	Communications og informationssystemer til Special Operations Component Command.	→	Brigadestabskompagni opstilles.	→	Brigade-CIS*-kompagni styrkes.			
	Kampbataljoner	Kommandodeling opstilles.	→	Løbende opgradering af flere kampvogne.	→	Tre kampvogneskadroner opstillet. Panserværnsmissiler anskaffet.			
	Efterretnings- og opklaringskapaciteter	Stabsdeling opstilles.	→	Pansrede patruljekøretøjer anskaffes.	→	Opklaringsdeling til eksisterende opklaringseskadron opstilles.	→	Yderligere opklaringseskadron opstilles.	
	Værnsfælles dronekapacitet	Anskaffelsesgrundlag på plads.	→		→		→	Taktisk UAS (Unmanned Aerial System, dronekapacitet) opstilles.	
	Ildstøttekapaciteter	Stabsdeling opstilles.	→		→	Anskaffelse af yderligere kanoner.	→	Artilleriudvalgte division med tre kanonbatterier opstilles.	
	Luftværn	Anskaffelsesgrundlag på plads.	→		→		→	Luftværnskapacitet opstilles.	
	Ingeniørkapaciteter	Stabsdeling opstilles.	→	Ingeniør-rekognosceringsdeling opstilles.	→	Kommandodeling opstilles.	→	Panserbro-anskaffelse.	
	Logistikkapaciteter	Stabsdeling opstilles.	→		→	Lastbiler, containere og påhængsvogne anskaffes.	→	Forsyningsdeling opstilles.	
	Let infanteribataljon	Stab/kadre opstilles.	→	All Terrain Vehicles anskaffes.	→	1. Lette infanterikom-pagni opstilles.	→	2. Lette infanterikom-pagni opstilles.	→
SØVÆRNET 	Anti-ubåds-kapacitet (ASW) til fregatter og støtte-skibe	Anskaffelsesgrundlag på plads.	→	Uddannelse.	→	Skibe udstyret med slæbesonar, anti-torpedosystemer og ASW-helikoptere.			
	Områdeluft-forsvar	Anskaffelsesgrundlag på plads.	→	Missiltest.	→	Fregatter med SM2-missiler. Forarbejde indledes til anskaffelse af SM-6-missiler.			
FLYVEVÅBNET 	Anti-ubåds-kapacitet (ASW) til Seahawk-helikoptere	Anskaffelsesgrundlag på plads.	→	Opstart på uddannelse, træning og levering af materiel.	→	Helikoptere er udstyret med dyppesonar og torpedoer.			
	Styrkelse af C-130-kapacitet	Etablisement udvidet og tilpasset.	→	Flyvetimeproduktionen for C-130 bliver styrket med cirka 10 procent.	→	Flyvetimeproduktionen for C-130 bliver styrket med cirka 20 procent.			
	National Air Operations Center (NAOC)	Skal kunne føre luftoperationer under fred.	→	Evne til at føre luftoperationer under mindre krise bliver etableret.	→	Evne til at føre luftoperationer 24/7 under mindre og kortvarende kriser.			
	Special Operations Air Task Group (SOATG)	Oprettelse af dansk bidrag til SOATG.	→	Øvelse, træning og certificering.	→	Tilmeldt NATO-beredskab.			
SPECIAL-OPERATIONS-KOMMANDOEN 	Special Operations Component Command (SOCC)	Samarbejds-aftale, Memorandum of Understanding (MoU) underskrevet juni 2018.	→	SOATG opstilles af Flyvevåbnet, og CIS*-støtte opstilles af Hærens Føringsstøtteregiment (det nuværende Telegrafregiment).	→	På NATO-beredskab i 2021.			
	Flere jægersoldater og frømand	Øget hvervning.	→	Opstilling af ekstra patruljer.	→	Ekstra patruljer bliver operative.			
ARKTISK KOMMANDO 	Nødradio i Grønland	Ansvaret for driften af nødradioen er overført fra Energi, Forsynings- og Klimaministeriet til Forsvarsministeriet.	→		→				
	Etablering af en beredskabs-uddannelse i Grønland	Den grønlandske befolkning inddrages i etablering af en hjemmeværnsnagende uddannelse. Projektorganisation etableres ved AKO.	→		→				
	Materiel til forureningsbekæmpelse i farvande omkring Grønland	Indkøb og levering af materiel.	→		→				
	Muligheder for yderligere folkeskolepraktikpladser	Gennemførelse af pilotprojekt med militærpraktik i Kangerlussuaq. En uge med op til 15 deltagere.	→		→				
	Værnepligtsafprøvnin g i Grønland	Videreførelse af Forsvarets Informationsdag i Grønland.	→		→				
	Arktis-analysen	Videreførelse af Arktis-aftalen, der styrker overvågning, kommando, kontrol og kommunikation samt operative indsatser i Arktis - blandt andet styrkelse af Arktisk Kommandos stab, opbygning af tredje fregatbesætning samt øget overvågning.	→		→				

VFK BLIVER IGEN TIL FKO

Forsvarskommandoen og Forsvarsstaben bliver officielt genetableret. Viceforsvarschefen bliver tillige chef for Forsvarsstaben.

AF MARTIN FINNEDAL

NAVNEÆNDRING ”Fra og med årsskiftet vil der ikke længere være noget, der hedder Værnsfælles Forsvarskommando (VFK). I stedet skal vi igen vænne os til navnet Forsvarskommandoen (FKO).

Som del af Forsvarskommandoen oprettes Forsvarsstaben med viceforsvarschef, generallojtnant M.A.L.T. Nielsen som chef. Forsvarsstaben kommer til at bestå af Operationsstaben, Udviklings- og Planlægningsstaben (indtil årsskiftet Udviklings- og Koordinationsstaben, red.) samt Ledelsessekretariatet inklusive kommunikations- og pressevirksomhed samt ansvar for stabstøtte. Økonomidivisionen vil ligeledes indgå som en integreret del af

Forsvarsstabens daglige arbejde med henblik på at støtte den økonomiske planlægning og drift i hele Forsvarskommandoen.

Oprettelsen af Forsvarsstaben kan ses som en naturlig konsekvens af den justering af viceforsvarschefens rolle samt stab og kommandoers ansvarsområde, der fandt sted i VFK i begyndelsen af 2017. For målet var at reducere koordinationsbehovet, styrke kvaliteten af stabsarbejdet samt frigøre ressourcer til stabenes og kommandoernes fokus mod opstilling og uddannelse. Forsvarsstaben er som udgangspunkt ansvarlig for alle tværgående sager og varetager Forsvarskommandoens eksterne relationer.

Organiseringen af Operationsstaben, Udviklings- og Planlægningsstaben og Ledelses-

sekretariatet under en forsvarsstabschef ændrer ikke ved, at der fortsat er en direkte kommandolinje mellem Forsvarschefen og kommandocheferne, det vil sige cheferne for Hærkommandoen (Hærstaben), Søværnskommandoen (Marinestaben), Flyverkommandoen (Flyverstaben), Specialoperationskommandoen, Arktisk Kommando, Forsvarets Sanitetskommando (Forsvarets Sundhedstjeneste) og Forsvarsakademiet.

”Etableringen af Forsvarsstaben skal altså samlet set styrke understøttelsen af forsvarschefens virke. Vores erfaring er, at kompleksiteten i den tværgående koordinering, internt i VFK som udadtil i forhold til styrelser og departement, taler for placering af ansvaret ét sted. Rent faktisk er det en proces, der har været i gang i no-

gen tid allerede. Nu gør vi det officielt og synligt udadtil,” siger viceforsvarschef M.A.L.T. Nielsen.

Overgangen til den nye organisation ved årsskiftet betyder formelt, at Forsvarsstaben fremadrettet har et større koordinationsansvar, navnlig på det udviklingsmæssige område. Men i praksis vil langt de fleste fortsætte med de interne processer og stabrutiner, de kender fra VFK. ■

FAKTA

Værnsfælles Forsvarskommando blev oprettet i stedet for den daværende Forsvarskommando den 1. oktober 2014. Oprettelsen skete som en del af Forsvarsforliget 2013-2017. Samtidig blev en række i Forsvaret underliggende myndigheder gjort til selvstændige styrelser med nyt navn: Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse m.fl.

DEN NYE FORSVARSKOMMANDO

SERGENTUDDANNELSERNE FLYTTES TIL FORSVARSAKADEMIET

Når Forsvarsakademiet overtager de tre værns sergentuddannelser fra januar 2019, vil man i højere grad benytte sig af såkaldt blended learning, der er en blanding af selvstudier, e-learning og de velkendte tilstedeværelseskurser.

AF BIRGIT BAUNEHOJ / VFK

UDDANNELSE Flere møder er allerede afholdt og nye er i kalenderen hos chefen for Forsvarsakademiet (FAK), kontreadmiral Henrik Ryberg. Der er en del detaljer, der skal på plads i samarbejde med de tre værn omkring sergentuddannelserne, når disse overgår til FAK fra årsskiftet. Og den indledende dialog betegner Henrik Ryberg som ”rigtig positiv”.

FAK overtager den organisatoriske del af uddannelserne, mens selve undervisningen stadig foregår tre steder i landet: Varde, Karup og Frederikshavn.

”Nu er rammerne på plads, og vi (værnscheferne og skolecheferne, red.) har haft nogle gode møder og fundet ud af, at det nok skal kunne lade sig gøre. Nu skal vi så i gang med at strikke uddannelserne sammen,” lyder det fra Henrik Ryberg.

Den Grundlæggende Sergentuddannelse i de tre værn, hvor stampersonel uddan-

nes til sergenter, vil blive forkortet, og dele af uddannelserne bliver overført til Forsvarets enheder som ”on the job training”. På den måde er den ansatte væk fra sit tjenestested i kortere tid. Dog vil sergentuddannelsen i Hæren, hvor man uddanner tidligere værnepligtige til sergenter, som udgangspunkt fortsætte som i dag.

Endvidere er det planen, at Videreuddannelsenstrin I og II for mellemledere bliver erstattet af en samlet militær akademiuddannelse med en uddannelsesretning for hvert værn. Heri vil der også indgå væsentlige værnsfælles elementer.

Blended learning på bordet

Sidst, men ikke mindst, ser man ifølge Ryberg på, hvordan uddannelserne i højere grad kan tage afsæt i princippet om ”blended learning,” som kan være en sammensætning af for eksempel selvstudier, e-learning og tilstedeværelseskurser. Blended learning er allerede en realitet i Flyvevåbnets grundlæggende sergentuddannelse.

”Der er mange, der ser det som en udfordring, at man ikke skal være til stede i samme grad som tidligere. Og nogle ser det som, at det så bliver en dårligere uddannelse. Men vi har jo rigtig meget forskning og erfaring på FAK, der viser, at det at uddanne på en anden måde end bare tilstedeværelse, hvor der fysisk står en instruktør foran dig, er mindst lige så godt,” siger Henrik Ryberg.

Ifølge kontreadmiralen går tiden på FAK lige nu med at omstille sig til at understøtte implementeringsprocessen alt, hvad man kan, i den kommende tid.

”Vi har et center her på FAK, der er specialiseret i blended learning. Her nedprioriterer vi andre ting for at give plads til omlægningen af undervisningen til netop blended learning på sergentuddannelserne, fordi det er vigtigt at få det her op at køre, således at det foregår ordentligt, når de nye elever møder de nye uddannelsesmetoder,” siger Henrik Ryberg. ■

FAKTA

· Befalingsmandsuddannelserne underlægges Forsvarsakademiet (FAK), men kommer fysisk til at ligge, hvor de plejer mht. de timer, der kræver elev- og instruktør-tilstedeværelse.

· Uddannelserne skal gennemføres som såkaldt blended learning, der kan være en sammensætning af for eksempel selvstudier, e-learning og tilstedeværelseskurser.

· Videreuddannelsenstrin I og II nedlægges. Som alternativ udvikles en militær akademiuddannelse.

· Inden for en toårig periode fra 1. januar 2019 forventes det, at Den Militære Akademiuddannelse godkendes som en akademiuddannelse, som matcher den civile uddannelsesverden.

· Den grundlæggende sergentuddannelse skal forkortes. Det vides endnu ikke hvor meget.

· Hærens Grundlæggende Sergentuddannelse fortsætter med små justeringer, som den er.

· Ud over de grundlæggende elementer i sergentuddannelsen vil personellet skulle gennemgå mere værns-/funktionsspecifikke suppleringsmoduler.

FORSVARET OVERVEJER OPRETTELSE AF EN LOGISTIKTJENESTE

Vedligehold og transport udgør en betragtelig del af Forsvarets budget. Kan oprettelse af en ny myndighed hjælpe til med at løse opgaverne mere effektivt uden at gå på kompromis med de operative styrkers behov? Det bliver i øjeblikket undersøgt.

AF VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

OVERVEJELSE

I løbet af foråret har en projektgruppe arbejdet på at skabe grundlaget for en mulig oprettelse af en logistiktjeneste i Forsvaret under Værnsfælles Forsvarskommando (VFK). Da der endnu ikke er udarbejdet et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag, arbejdes der derfor videre med at skabe dette. Den nuværende vedligeholdelsesstruktur i VFK, som kaldes vedligeholdelsesniveau I ved værnene og vedligeholdelsesniveau II ved Forsvarets Hovedværksteder, bliver fastholdt, indtil man fra ledelsens side ta-

ger en beslutning om, hvorvidt der skal oprettes en logistiktjeneste eller ej.

Centralt i arbejdet står direktør for Forsvarets Hovedværksteder, oberst Lars Baier. Han er formand for projektgruppen, der har repræsentanter med fra VFK og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrrelse (FMI). Projektgruppen har til formål at undersøge fordele og ulemper ved oprettelse af en ny myndighed på styringsniveau II, Forsvarets Logistiktjeneste.

Fastholdelse af lokale værksteder

Logistiktjenesten indeholder en sammenlægning af Forsvarets Hovedværksteder,

Joint Movement and Transportation Organization (JMTO) og dele af vedligeholdelsesstrukturen fra Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Udgangspunktet for arbejdet med en eventuel oprettelse af en Logistiktjeneste er, at ledelsen ønsker at fastholde den nuværende geografiske placering af værksteder rundt om i landet og dermed også at fastholde medarbejderne, der hvor de arbejder nu. Den største ændring vil i givet fald være, at de ansatte i fremtiden organiseres under Forsvarets Logistiktjeneste og ikke som i dag under værnene og Forsvarets Hovedværksteder.

”Logistiktjenesten giver mulighed for, at

kerneopgaven sættes i centrum. De operative enheder aflastes for en driftsopgave, og logistiktjenesten vil ensidigt kunne fokusere på at optimere løsningen af transport- og vedligeholdelsesopgaver,” siger Lars Baier.”

Indeværende forsvarsforlig giver godt nok flere penge til Forsvaret, men der skal også effektiviseres på andre ikke-operative områder ved værnene og ved Forsvarets Hovedværksteder.

Projektgruppen afleverer sine resultater i løbet af december i år. På den baggrund tages endelig stilling til en eventuel oprettelse af en logistiktjeneste. ■

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

Veteraner på vej til Invictus Games

”Jeg glæder mig til at komme derover som et hold og repræsentere Danmark. Målet i sig selv er ikke at få en medalje, Det er at rykke sig. Men omvendt kan jeg ikke sige, at jeg bare skal sidde og have det sjovt dernede. Når man sidder der, er det alvor.”

Kim Wilsborg, der er fanebærer til Invictus Games i Australien til oktober.

Frederiksborg Amts Avis

22. august 2018

CFCS er mest nervøs for destruktive angreb

”Vi er mest nervøse for de destruktive angreb, men vi har ikke set nogen destruktive angreb mod kritisk dansk infrastruktur. Vi har heller ikke nogen formodning om, at nogen stat har interesse i at angribe dansk infrastruktur, og derfor er trusselsniveauet her lavt”

Thomas Lund-Sørensen, chef for Center for Cybersikkerhed (CFCS)

Transporttidende

22. august 2018

Dansk retorik over for Rusland ikke den værste

”Danmark er dog ikke blandt de EU-lande, der er allerhårdest i filten over for Rusland og landets påvirkningskampagner og hackerangreb.”

Sådan lyder vurderingen i en ny rapport fra den uafhængige private tænketank European Values Think-Tank, der har vurderet de 28 EU-landes forhold til Rusland på en række parametre og rangeret landene efter, hvor venlige og uvenlige de er over for Rusland.

Altinget.dk

20. august 2018

"Det skal bare virke"

”Det skal bare virke. I bund og grund er sådan et jagerfly jo bare en våbentransport. Vi mekanikere skal sørge for, at den transport rent mekanisk er i stand til at komme frem og tilbage til de steder, hvor Folketinget bestemmer, at den skal hen med våben eller hjælp.”

Flymekaniker Uffe om arbejdet med klargøring af F-16

Weekendavisen i artiklen "I maven på en F-16"

22. august 2018

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

NATO i stormvej

I februar 1952 mødtes NATO's samlede ministerråd i Lissabon for at nå til enighed om, hvor stor en andel af landenes nationalindkomst hver enkelt NATO-land skulle stille mod at anvende til forsvarsformål. Landene havde kæmpet på talrige møder uden at kunne nå til enighed, og nu satte man så embedsmændene sammen i en stor smuk havesal på slottet i Lissabon, hvor rådsmøderne foregik.

Straks foreslog en af de to engelske deltagere en usædvanlig fremgangsmåde. Embedsmændene enedes om at skrive medlemslandene op på et stykke papir, i alfabetisk rækkefølge, og ud for hvert land skrive den procent, som man syntes, landet burde bruge på forsvar. Derefter lagde man sedlerne i en stor, grøn krukke, og til sidst regnede man gennemsnittet af tallene sammen, hvorpå resultatet blev afleveret til ministrene, der ikke vidste, hvordan tallene var fremkommet.

De danske embedsmænd fandt som de øvrige fremgangsmåden genial. Forskellene mellem de indkomne forslag var ubetydelig, og embedsmændenes indstilling blev accepteret af ministrene.

Historien fra Lissabon er beskrevet af den ene af de danske embedsmænd, den senere departementschef Erik Ib Schmidt i bogen "Fra psykopatklubben" fra 1993 (side 283).

Beretningen om embedsmændenes sammensværgelse på slottet i Lissabon fortæller to sandheder: For det første viser den, at der siden NATO's begyndelse har været skarpe og tilsyneladende uløselige kampe om landenes bidrag til alliancens samlede militære kapacitet. For det andet viser den, at de vedtagne mål for landenes militære budgetter ikke nødvendigvis er resultatet af dybtgående faglige studier, men snarere det mere eller mindre tilfældige resultat af, hvad politikere – eller kreative embedsmænd – kunne trække op af en krukke.

Det aktuelle stormvejr omkring NATO, der er fulgt i hælene på valget af den amerikanske præsident Donald Trump, er på mange måder kraftigere og mere kompliceret end sædvanligt. Præsidenten har ved flere lejligheder skabt tvivl om USA's vilje til at levere den militære garanti til de europæiske NATO-lande, som er selve kernen i Den Nordatlantiske Traktat. Og ovenikøbet har præsidenten indledt handelskrige med EU og NATO-landet Tyrkiet, hvis udvikling ingen kan forudse. Og så er det en kendsgerning, at præsidentens kontante krav til NATO-landene om nu at levere forsvarsbudgetter i overensstemmelse med hensigtserklæringen fra Wales-topmødet i 2014, har udløst pludselige og betydelige stigninger i forsvarsbudgetterne i mange NATO-lande, herunder i Danmark.

Stormvejret om NATO har også rejst skarpe diskussioner om, hvorvidt landene både før og nu bestræber sig på at slippe så billigt som muligt, når det gælder udgifter til Forsvaret? I den nyligt udgivne bog "Frihedens Pris - så lav som mulig" har lederen af Institut for Militære Operationer på Forsvarsakademiet, Jens Ringmose, og jeg sat luppen på netop det spørgsmål. Spørgsmålet er i bund og grund moralsk. De fleste vil nok være enige i, at en "free rider"-adfærd er forkastelig i mindre grupper eller på nationalt plan. Den, der altid nasser på

holdkammeraterne uden selv at yde ret meget, høster ikke megen respekt. Og netop sådan har Danmark ageret i NATO, mener nogle.

Andre har forsvaret Danmarks ageren ved at pege på dansk villighed til at stille op til selv de skarpeste opgaver, når alliancen eller alliancepartnere har bedt om det.

Kølige hoveder, der beskæftiger sig med international politik, som eksempelvis professor emeritus i statskundskab Nikolaj Petersen og en række andre klassiske forskere, mener, at statens moralske ansvar først og fremmest gælder statens egne borgere. Skiftende danske regeringer har i årtier arbejdet hårdt for at begrænse "medlemskontingentet" til NATO til et lavt niveau og alligevel beholde NATO's sikkerhedsgaranti. Politikken lykkedes. Danmark fik jo – og får stadig – sikkerhedsgarantien til mindstepris og bruger resten til velfærdsgevinster. Om Danmarks knap 70 år lange historie med NATO er udtryk for dygtigt købmanskab til gavn for danskerne eller usolidarisk nasseri, er i sidste ende en politisk sag.

Men uanset hvad man måtte mene om den amerikanske præsidents behandling af NATO-partnere, har stormvejret ført til, at landene ikke længere taler om at høste nye fredsdividender. Nu handler diskussionen mest om størrelsen af fremtidige stigninger i forsvarsbudgetterne. I Danmark nåede forsvarsbudgettet i 1953 op på 3,7 procent af bruttonationalproduktet. Ved Murens fald i 1989 lød det på to procent. I dag går godt det halve til forsvarsbudgettet, men pilen peger opad. Det spændende bliver, hvor længe den retning holder. ■

Klummen er et udtryk for klummeskribentens holdning og vurdering og ikke et udtryk for Forsvarets eller Værnsfælles Forsvarskommandos synspunkter.

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 2016 og er nu partner i DefenceWatch.

Journalist Christian Brøndum. Foto: Privat

KÆRE DANMARK - MØD STUE 143

Ny tv-serie, "Den Kongelige Livgarde", har premiere nu i efteråret. Folkene bag har fulgt de unge gardere i tykt og tyndt. Også når det har gjort allermest ondt.

AF MARTIN FINNEDAL / FOTOS: KRESTINE HAVEMANN, KANAL 5

TV "Hvad er det, de siger; du kan dobbelt så meget, som du selv tror. Og 10 gange så meget, som din mor tror."

Ordene bliver sagt med et stort smil af Hendes Majestæt Dronning Margrethe II i en ny serie, "Den Kongelige Livgarde", der bliver sendt på Kanal 5 i løbet af efteråret. Igennem seks gange 42 minutter følger vi stue 143 på garderkasernen i Høvelte. Stuen viser sig som et lille samfund i samfundet. Et mikrokosmos af et fællesskab med interne stridigheder, sejre og nederlag.

Et filmhold fra produktionsselskabet Heartland har været med i løbet af samtlige otte måneder. Fra de nye værnepligtiges ankomst til garderkasernen, gennem Felt 1, Felt 2 og Rextur og ikke mindst i løbet af tilværelsen som vagter på Amalienborg.

For producent Jesper Grand, som aldrig selv har haft erfaring med militæret, har det været et møde med en arbejdsplads, der ikke var helt som forventet.

"Når man laver fjernsyn, vil man gerne have, at det ligner en amerikansk film, hvor sergenten råber af folk og kræver 100 armbøjninger. Men sådan har det 'desværre' slet ikke været," griner producenten.

I stedet har han mødt et lille samfund, der flytter folk fra at være individer til at være individer i et fællesskab.

"Vi har mødt nogle meget moderne og positive ledelsesformer, hvor alle står sammen og løfter i flok. Det skinner meget tydeligt igennem hos alle fra rekrutter til de øverste officerer. Hele uddannelsen går grundlæggende ud på at lære rekrutterne, at hvis de gør arbejdet sammen med sidemanden, bliver det hele lettere og bedre. Det synes jeg også folk, der er uden for militæret, kan lære en masse af. Sådan har jeg i hvert fald opfattet uddannelsen," siger Jesper Grand.

Dokumentarserien er blevet til på ryggen

af en anden serie, Jesper Grand har stået bag, nemlig "Dronningens Slotte". I løbet af arbejdet med dette program oplevede han det tætte bånd, der er mellem kongehuset – navnlig Dronningen – og så Livgarden.

At majestæten indvilgede i at deltage, løfter ifølge Jesper Grand hele serien. Dronning Margrethe medvirker i hvert af de seks afsnit. Det samme gør Livgardens chef, oberst Mads Rahbek.

"Det giver meget til udsendelsen, at Dronningen medvirker, for det er jo hende og hendes familie, de unge mennesker passer på. Og man kan mærke på dem, at det er noget, de er meget stolte af. Netop stoltheden skal man ikke undervurdere. Flere af dem er anden generation og endda tredje generation gardere. Så smelter Gud, konge og fædreland sammen. Vi har da også en del rørende billeder af rekrutter med deres forældre," fortæller Jesper Grand.

Serie om fællesskab

Før serien blev virkelighed, skulle ideen fremlægges for både Livgarden og kongehuset. Med til møderne var presseofficer ved Den Kongelige Livgarde, kaptajn Thomas Helbro Reimann.

Han fortæller om et fremragende samarbejde med et filmhold, der fra starten har været meget bevidst om, hvad de ville, og hvordan opgaven skulle løses. Idéen om at følge en stue, 10-12 mennesker med vidt forskellig baggrund, der på trods af deres forskelligheder skal lære at arbejde sammen, virkede allerede fra den første spæde kontakt tiltalende for presseofficeren.

"Det er den historie, der er vigtigst for os at få fortalt, og det er den fortælling om Forsvaret, vi mener mangler at blive fortalt," fortæller Thomas Helbro Reimann og fortsætter:

"Vi lever i et samfund, hvor vi er meget selvfikserede. Og det er faktisk ikke noget, vi kan bruge i militæret. Vi er nødt til at

samarbejde for at løse en opgave. I værste tænkelige situation kan man risikere sit liv, og derfor skal man kunne arbejde sammen og stole på hinanden. Så hvordan lykkes det at få individualister til at kæmpe sammen som et hold? At gøre 'mig og mit' til 'vi og vores'? Det er en transformation, der finder sted de første fire måneder, og en proces, vi gerne vil beskrive for seerne. For det er noget, Forsvaret virkelig lægger vægt på. Og her mener jeg hele Forsvaret og ikke kun Livgarden."

Kun én tv-fotograf

Ifølge Thomas Helbro Reimann var der fra produktionsselskabets side en god forståelse for soldaternes betingelser. Blandt andet fordi tv-holdet ikke kom anstignende med et gigantisk setup, men derimod anstrengte sig for at fylde så lidt som muligt. Oftest var der kun en fotograf. Som vel at mærke har været igennem de samme oplevelser som de værnepligtige. Han har i sagens natur skullet være med på hver enkelt hovedpersons rejse.

"Vi var meget glade for, at der ikke var mange forskellige mennesker ind over. Befalingsmænd og officerskorpset fik muligheden for at lære denne ene person at kende, og der opstod hurtigt en gensidig fortrolighed. Der var en god dialog om og en god fornemmelse af, hvad der var o.k. at filme," fortæller Livgardens presseofficer.

Sikkerheden har i sagens natur været magtpåliggende. Livgarden ønsker ikke at afsløre operative forhold, som på sigt kan skade garderne. Derfor har det været ganske restriktivt, hvad der kunne filmes og vises fra vagterne.

Der har dog været andre udfordringer. For at kunne komme helt tæt på de midlertidige beboere af Stue 143 har tv-holdet for eksempel filmet dem, før de overhovedet mødte til tjeneste. Hvilket kræve-

de en del koordinering og etiske overvejelser fra Livgardens side.

Producent Jesper Grand er da også imponeret over den velvilje, han har mødt i Forsvaret. Livgarden har ikke på nogen måde forsøgt at fjerne scener, hvor det tydeligvis ikke er sjovt at være rekrut. Kameraet er endda til stede, når folk bliver hjemsendt før tid.

Stor åbenhed

"Da vi først havde afstemt forventningerne, mødte vi utrolig stor hjælpsomhed og åbenhed. Forsvaret har haft en forståelse for, at hvis ikke der er noget drama, så er der ingen, der vil se det. Men vi har vel at mærke ikke opfundet dramaet. Det har udspillet sig lige for øjnene af os, og det har været naturligt for alle parter, at selvfølgelig skal også de knap så rare episoder med. Hvis man ikke er tæt på, når en ung rekrut får en røffel, så er det ikke virkeligheden," siger Jesper Grand.

Optagelserne er for længst slut, og soldaterne er taget hjem. De otte måneder er blevet til seks gange 42 minutter. Producent Jesper Grand er ikke i tvivl om, at portrættet af en flok unge menneskers møde med en både krævende og givende uddannelse vil gøre indtryk på seerne hjemme i stuen. De unge garderes udvikling har i hvert fald gjort indtryk på ham.

"De overvinder deres egne grænser og opdager, at de er mere værd, end de selv troede. De ligner små drenge, når man ser dem i virkeligheden. Men når først de står der i uniform og står vagt for Dronningen, så er jeg meget imponeret af, hvor voksne de er også mentalt. De tager deres opgave virkelig alvorligt. De leger ikke soldater. De er soldater." ■

"Den Kongelige Livgarde" har premiere søndag den 9. september kl. 20.00 på Kanal 5. Herefter sendes afsnittene søndag kl. 21.00 på Kanal 5.

Hartung

Hvordan er det at se sig selv?

Vi har kun set afsnit et og fire, men det tegner godt, vil jeg sige. Vi bliver fremstillet på den rigtige måde. Vi har været nervøse for at blive fremstillet som pussies og bangebukse, men det synes jeg slet ikke. Så det er nice.

Er der noget, du ikke så gerne ville have, at hele Danmark skal se?

Jeg havde problemer med mit knæ på anden felttur og på rexturen, og jeg græder lidt mere end forventet. Jeg var lidt mere emotionel, end jeg selv havde forventet. Og så vidste jeg slet ikke, at det kom med i programmet, så det er jeg ikke så glad for. Omvendt er det fedt, at det er med, så folk kan se, hvordan virkeligheden er: at man bliver presset til noget, som man måske ikke rigtigt kan kapere. Så det er meget fedt, at det er med, men ikke så meget, at det så lige er mig, der skal vise det.

Hvad er du mest stolt af i serien?

Jeg er stolt af mange ting. Det, jeg er allermest stolt af, er at se min mor og papfar blive interviewet, og jeg kan se, at min mor bliver rørt til tårer over, at jeg står på Amalienborg. Det gør mig glad at gøre andre stolte.

Pedersen

Hvordan er det at se sig selv?

Det er lidt en sjov følelse at se sig selv. Jeg ved jo, at vi har været i det, men det er en anderledes følelse at se det bagefter. Og se hvor presset man er. Det er specielt at se, hvad man bliver udsat for, og hvordan man reagerede. Vi havde et stærkt kammeratskab derinde, og så er det lidt hårdt at vide, at det aldrig bliver det samme igen.

Er der noget, du ikke så gerne ville have, at hele Danmark skal se?

Måske når man ser en smule svag ud i nogle af situationerne. Det er ikke noget, man gerne vil have, at folk skal se. Men samtidig er det vigtigt, at folk får et indblik i, hvor hårdt det er. Det er det fede ved, at tv-holdet har fulgt os igennem alt der her, man ser, hvordan vi bliver påvirket. Hvordan vi reagerer. Det er ret fedt at se, hvordan det her samarbejde hurtigt kommer til at fungere.

Hvad er du mest stolt af i serien?

Den er lidt svær. Jeg er stolt af at have gennemført og med en god karakter. Men jeg synes bare, det er fedt, at vi er kommet igennem og har fået den oplevelse med hinanden. Det er rigtig gode minder.

Svoldgaard

Hvordan er det at se sig selv?

Det er sjovt at se den stemning, der var den første dag. Man ser min første samtale med Pedersen, og det er simpelthen så akavet. Men ja, efterhånden glemte man, at kameraet var der. På Felt 2 var jeg faktisk i tvivl, om de havde været med. Hvad dølen, har de filmet det? Og det? Vi har talt om i gruppen, at man faktisk har hele sin værnepligt på film. Det er som at se en gammel hjemmevideo.

Er der noget, du ikke så gerne ville have, at hele Danmark skal se?

Da vi skulle lave vandpassage, var jeg rigtig langt nede. Og så kom kameramanden og spurgte, hvad jeg tænkte. Der var der, hvor jeg syntes, det var allermest træls, så der var jeg sådan lidt smut, grønært. Jeg tror ikke, de har brugt det, for jeg sagde jo ingenting.

Hvad er du mest stolt af i serien?

At gå vagt på Amalienborg. Mine forældre nåede aldrig at se mig derinde. Jeg havde ellers en vagt, hvor de kom til København for at se mig, men det var, da prinsgemalen døde, så jeg blev pillet af midt under vagten, så de nåede ikke at se mig. Det var lidt ærgerligt, men nu kan de se det i tv i stedet.

FPS' DIREKTØR:

"VI ER EN RUMMELIG OG MANGFOLDIG ARBEJDSPLADS"

København flød over af fest, farver og regnbueflag, da der var Copenhagen Pride Parade den 18. august. Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, Forsvarsministeriets departement og de øvrige styrelser deltog i folkefesten for at vise, at der er plads til alle.

Deltagere i uniform blev ofte spurgt, om de ville være med på billeder sammen med tilskuere. Her en sprogofficersstuderende, som siger ja til at være med på en selfie.

Næstkommanderende på skoleskibet "Alholm": "Da jeg selv skulle ind i Forsvaret i sin tid, var jeg i tvivl om, det var okay at være åbent homoseksuel i Forsvaret, og det har jeg fundet ud af, at det er det. Andre skal ikke have de samme bekymringer, som jeg har haft."

Chef for Flyverstaben, generalmajor Anders "ERA" Rex: "Der er muligheder for alle, og jeg tror på, at jo flere forskellige mennesker, vi er, og jo større mangfoldighed, jo bedre resultater kan vi levere."

Vicedirektør for FPS, Peter Wass her sammen med chef for Forsvarsakademiet, kontreadmiral Henrik Ryberg: "Ud over at det er en festdag, som er sjov at være med til, så håber jeg, at jeg som chef for Forsvarsakademiet kan være med til at vise, at Forsvaret er en arbejdsplads for alle, og at vi igennem deltagelsen, kan hjælpe med rekruttering til Forsvarets uddannelser."

AF SOPHIE CEDERSTRØM / FPS & CELINE EMMA LA COUR / VFK

FEST Der var tonsvis af kærlighed, musik og regnbuefarver i luften, da Copenhagen Pride Parade løb af stablen den 18. august i Københavns gader. Med cirka 40.000 deltagere var paraden den største nogensinde – og også Forsvarsministeriets koncern var mødt talstærkt op for at deltage i optøget. Omkring 100 personer deltog fra Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, departementet og ministerområdets øvrige styrelser i gruppen "Blå Blink".

"Vi deltager for at understrege, at vi er en rummelig og mangfoldig arbejdsplads, hvor alle, der kan og vil, er velkomne," sagde Forsvarsministeriets Personalestyrelses direktør Laila Reenberg, som deltog i paraden.

"Derudover synes jeg, at det er et vigtigt budskab, at vi lever efter de samme demo-

kratiske værdier, som vi kæmper for i vores internationale missioner – herunder at alle har ret til at leve frit og trygt."

Ud over Laila Reenberg deltog blandt andet også chefen for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, chefen for Forsvarsakademiet, kontreadmiral Henrik Ryberg, og chefen for Flyverstaben, generalmajor Anders "ERA" Rex.

Smil og vink fra alle

Fra chef fra Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, der også gik med i paraden sidste år, lød det:

"Jeg er med for at vise, at Søværnet er et mangfoldigt sted at være. Hvis du har evnen, og hvis du har viljen, så er du velkommen i Søværnet."

For chef for Flyverstaben, generalmajor Anders Rex var det første gang, han gik med i paraden:

"Det må være sådan, det må være, at cykle på en bjergetape til Tour de France. Alle smiler, vinker og er glade," sagde Anders Rex.

Ud over at være begejstrede for den gode stemning påpegede både Henrik Ryberg og Anders Rex, at Forsvarets deltagelse tjener nogle vigtige formål.

"Ud over at det er en festdag, som er sjov at være med i, så håber jeg, at jeg som chef for Forsvarsakademiet kan være med til at vise, at Forsvaret er en arbejdsplads for alle, og at vi igennem deltagelsen kan hjælpe med rekruttering til Forsvarets uddannelser", sagde Henrik Ryberg.

Anders Rex var helt enig:

"Vi viser, at vi er en organisation, hvor der er plads til alle, uanset om man er høj, lav, homoseksuel, trans eller nordjyde, eller hvad man nu måtte være. Der er muligheder for alle, og jeg tror faktisk også på,

at jo flere forskellige mennesker vi er, og jo større mangfoldighed, jo bedre resultater kan vi levere."

Plads til alle

Overkonstabel Lina havde taget turen fra Flådestation Frederikshavn for at deltage i paraden. For hende betød det utroligt meget, at Forsvaret har valgt at deltage i Pride-paraden:

"Jeg elsker Forsvaret, det er min arbejdsplads, og jeg synes, det er fedt, at vi deltager i et arrangement som dette. Det signalerer, at der er plads til alle i Forsvaret, og det budskab vil jeg meget gerne støtte op om."

"Dagen i dag er bare en god dag; alle er positive, der er så god energi, og alle har lov til at komme, lige som de er. Det er en folkefest, og det er rigtig sjovt at deltage," fortalte Lina. ■

Tilmeld dig ForsvarsInfo

Med ForsvarsInfo får du information, du kan bruge i hverdagen om din enhed, dit tjenestested, dit værn og hele Forsvaret – direkte på mobilen.

Nyheder

Med ForsvarsInfo får du for eksempel det seneste nyhedsbrev fra din værnschef eller din enhed. Du får også podcasts, videoer og servicebeskeder som er relevante på dit tjenestested.

Pratisk info

Du kan søge efter praktisk information, som hjælper dig i hverdagen. For eksempel om træning, HR, mundering eller booking af forplejning.

Tilmeld dig her

Scan QR-koden eller tast linket ind på din smartphone:
bit.ly/2joiMkQ

Mobil

Net-Pc

Tablet

Fiin-pc

Direktør for CCDCOE Merle Maigre foran miniature-by, som blev brugt til øvelsen Locked Shields i 2018.

DANMARK OPTAGES I FORNEM CYBER-"KLUB"

For at styrke Danmarks forsvar mod cybertrusler har Danmark ansøgt om medlemskab i NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence i Estland.

TEKST OG FOTO: CELINE EMMA LA COUR / VFK

CYBER Med forsvarsforliget og den Nationale Strategi for Cyber- og Informationssikkerhed bliver der taget væsentlige skridt for at styrke Danmarks forsvar mod cybertrusler. Forsvarsministeriet indsendte i maj et såkaldt letter of intent, som er en officiel ansøgning om medlemskab, til NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE) i Tallinn, Estland. Det betyder, at en medarbejder fra Forsvarsministeriets koncern forventes at blive udsendt til centeret i løbet af efteråret for at bistå det internationale samarbejde på cyberområdet.

Centeret er NATO-akkrediteret. Det betyder blandt andet, at det er åbent for NATO-lande såvel som andre internationale samarbejdspartnere. I dag står 21 medlemslande bag centret, og både Danmark og Norge samt ikke-NATO-landene Australien og Japan står til at blive optaget. Det kan dog tage op til et år, før Danmark officielt kan kalde sig medlem, fordi ansøgningen skal igennem en omfattende bureaukratisk proces, hvor den skal godkendes af alle nuværende medlemslande. Processen er dog mest en formalitet. Derudover skal det forhandles, hvilken slags stilling Danmark skal besætte. Det kan blive en stilling inden for fem forskellige afdelinger: teknologi, strategi, operationer, jura eller uddannelse, hvorfor det både kan blive en militær eller en civil medarbejder, som skal af sted. Centerets direktør, Merle Maigre, ser frem til Danmarks bidrag: "Dannebrog siges at være faldet ned fra himlen i Tallinn i

1219, så det ville have stor symbolsk værdi, hvis vi kan genrejse flaget i 2019 på vores center. Dog ville jeg ikke have noget imod at modtage en dansk ekspert før, men annonceringen af det officielle medlemskab kommer an på formelt papirarbejde og igangværende forhandlinger," siger hun.

Samarbejde er nødvendigt Danmarks deltagelse i CCDCOE muliggør, at Danmark kan tage del i, og drage nytte af, centerets arbejde med cybersikkerhed, herunder deltage i cyber-øvelserne Locked Shields og Crossed Swords samt i cyber-konferencen CyCon og kurser om eksempelvis inkorporering af cyber-domænet i militær planlægning.

"De danske eksperter, som i fremtiden kommer til at rotere gennem centeret, vil opnå forståelse for internationalt samarbejde inden for cyberområdet, som ikke engang NATO kan tilbyde, på grund af centerets globale sammensætning," påpeger Merle Maigre.

Også hos Forsvarsministeriet er netop centerets internationale karakter essentiel:

"Truslerne i cyberspace er som oftest ikke bundet af nationale grænser, og derfor er internationalt samarbejde nødvendigt for at imødegå disse trusler bedst muligt. Den deling og produktion af viden, der foregår i centeret, kommer således Danmark til gode i vores arbejde med at sikre det danske samfund mod cybertrusler," siger Thomas Thrane, kontorchef i kontoret for nationale operationer i Forsvarsministeriet. ■

LEDIGE LEGATER søg senest 15. oktober

Et antal legatportioner er nu ledige. Ønsker du at søge et legat, skal du bruge ansøgningskemaerne, som du finder på HR-portalen på internettet. Søg på "Ledige legater" eller benyt QR-koden her på siden. Har du spørgsmål, kan du henvende dig til overassistent Hanne Nielsen på tlf. 728 19026.

- Fælleslegatet for Hærens befalingsmænd og deres slægt
- Generalmajor von Ohmes Legat
- Hofråd David Amsel Meyers Legat
- Kaptajn Harald Balduin Julius Reinwald og hustru Laura Sophie Margrethe Reinwald, født Langkildes Legat
- Kaptajn, Kgl. Hofvinhandler Lorentz Christian Petersens Legat for officersdøtre og officersenker
- Kommandørinde Olivia Rothe, født Kirsteins og tidligere afdøde ægtefælle kommandør Andreas Bjørn Røthes Legat
- Kontorchef i Marineministeriet Thomas
- Frederik Leopold Brun Cold og hustru Elise Margrethe Armgaard Cold, født Svendsens Legat
- Oberst Franz Wilhelm Albrecht von Schnitters Legat for officersdøtre
- Oberstløjtnant Steinmanns Legat
- Søværnets Fælleslegat

Sådan sender du din ansøgning

Ansøgninger skal sendes som brevpost eller sikker mail og skal være Forsvarsministeriets Personalestyrelse i hænde senest **15. oktober 2018**.

Link til sikker mail findes på www.forpers.dk

Brevpost skal sendes til:

**Forsvarsministeriets
Personalestyrelse**
Lautruphøj 8
2750 Ballerup

FORSVARSMINISTERIET
PERSONALESTYRELSEN

DANSKE BIDRAG GØR KENYAS FLÅDE MERE EFFEKTIV

Danmark har doneret testbænk og skibssimulator til den kenyanske flåde, så kenyannerne selv kan vedligeholde deres skibe og træne til at blive bedre sømænd.

Danmark har doneret en testbænk, så den kenyanske flåde nu selv kan vedligeholde og reparere skibenes motorer.

Chefen for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, på besøg på flådebasen i Mombasa for at overdrage testbænk og simulator til den kenyanske flåde.

Et hold af nystartede kadetter, de såkaldte Baby Divers, ved træningsbassinet på flådebasen i Mombasa.

Chefen for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, ved simulatorcentret.

Chefen for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, på simulatorbroen.

TEKST OG FOTO: BO BYSKOV-ERIKSEN / VFK

ØSTAFRIKA

"IT'S MY FIRST TIME ON DECK, I FEEL FINE AND I'M READY TO TAKE THIS DIVE!"

Sætningen bliver råbt ud med lungernes fulde kraft fra de 12 dykkeelever ved bassinet. De er såkaldte "Baby Divers", altså nystartede kadetter, på flådebasen i Mombasa, som huser Kenya Navy Training School (KNTS).

Eleverne er et godt eksempel på, hvad Kenya vil med deres flåde og sømænd. Begge dele skal bringes op på et niveau, hvor man er i stand til at tage vare på sig selv og sit territorialfarvand.

Og det vil den danske regering og flåde gerne hjælpe Kenya med.

En fuld skibssimulator og en testbænk skal hjælpe den kenyanske flåde, så de hurtigere kan få skibene tilbage på vandet og få bedre søfolk til at betjene dem.

På flådebasen ligger skibene for anker, og der bliver trænet eksercits for kadetterne fra den nærliggende træningsskole.

Flåden skal hele tiden være operativ og klar, da den nærmest er den eneste af sin slags i området. Der er mange opgaver, både med pirateri og suverænitetshævdelse, så der er brug for en flåde, der er på vandet og ikke i dok.

Mere end bare en gave fra Danmark

Det kan måske være svært at forstå for nogle, hvorfor Kenya er en vigtig samarbejdspartner, men for kommandørkaptajn John Ærø Hansen, der er udsendt som forbindelsesofficer til den kenyanske flåde, giver det meget god mening.

"Det danske forsvar skal jo sikre de danske interesser, og det er ikke begrænset til det

geografiske Danmark. Vi er jo en handelsnation, og det betyder, at en havn som Mombasa i Kenya er et sted, hvor mange danske virksomheder har deres varer i containere. Så det har en handelsmæssig betydning, at Kenya og dets flåde er i stand til at beskytte containerskibe til og fra landet."

Træning i trygge rammer

Chefen for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, var for nylig i Kenya og havde lejlighed til at overdrage en fuldt udrustet skibssimulator og en testbænk til motorreparation til chefen for den kenyanske flåde.

Når et skib skal stævne ud, er det vigtigt, at besætningen kender deres roller og kan være klare og tydelige i kommandoerne. Styrmand, navigatør og kaptajnsrollerne kan blive forbedret ved at øve i en fuld skibssimulator og navigationstræner.

"For eleverne på KNTS giver træningen i simulatoren dem mulighed for at lave fejl, uden at det koster materiel og personskader. De kan træne, lave fejl, og så blive debriefet efterfølgende, så de får mulighed for at lære af fejlene og blive bedre til det næste gang," fortæller chefen for KNTS, oberstløjtnant Robert Birech.

Træning og uddannelse lå også chefen for Marinestaben på sinde, da han besøgte Kenya:

"Kenya vil gerne være centrum for uddannelsen af exceptionelt gode sømænd, og der hjælper skibssimulatoren godt med til at nå det mål," siger Torben Mikkelsen.

Lang tid til vedligeholdelse

Siden 1986 har den kenyanske flåde haft en testbænk, der kunne bruges til reparationer og vedligeholdelse af motorerne på flådens skibe. Det kunne spare en masse tid

og ressourcer, at motorerne kunne få et lokalt eftersyn i stedet for at skulle transporteres til Europa for at blive lavet. En transporttid på minimum 12 uger samt tiden for selve reparationen.

Det gik også godt i flere år, men efterhånden blev motorerne udskiftet med nye modeller, som ikke kunne vedligeholdes på de gamle testbænke, og det var et problem, da opgaverne til søs blev flere og flere, blandt andet på grund af det omfattende pirateri.

Den danske stat gik derfor ind og sponserede en ny testbænk til den kenyanske flåde, så den blev i stand til igen at tage hånd om egne skibe.

"Vi er meget glade for at have fået en ny testbænk. Det forkorter vedligeholdelsestiden væsentligt, og det giver os en mulighed for at give vores tekniske stab en uddannelse og træning, så vi fremover selv er i stand til at stå for reparationer og vedligeholdelse," siger den tekniske chef på flådebasen, oberstløjtnant Peter Muthungu.

Fra dansk side er der heller ingen tvivl om, at den nye testbænk vil komme den kenyanske flåde til gode.

"Testbænken til motorreparation sørger for, at den kenyanske flåde hurtigere kan få deres skibe på søen igen, og det er der brug for her i området," siger Torben Mikkelsen.

På sigt er det meningen, at Kenyas flåde skal tilbyde træning i simulatoren, både til nationale og regionale partnere, så sømænd i hele området kan opbygge og opretholde en høj standard.

Overdragelsen var den foreløbige kulmination på et langvarigt samarbejde mellem Danmark og Kenya. ■

SAMARBEJDE MED KENYA

Siden 2011 har der kørt et samarbejde mellem Danmark og Kenya og deres respektive flåder.

Fra 2013 har der været tilkøbt en dansk forbindelsesofficer til den kenyanske flåde med base i Mombasa.

I de første fem år af aftalen er der, ud over testbænk og simulator, blevet doneret værktødscontainere, reservedele og værktøj til motorerne.

Der er sørget for uddannelse af 10 teknikere i Spanien, så den kenyanske flåde får lettere ved at vedligeholde egne skibe.

Fra 2011-2014 har aftalen haft et budget på 36 mio. kroner.

De seneste par år har indsatsen været koncentreret omkring maritim og operationel uddannelse.

Fra 2015-2017 har aftalen haft et budget på 12 mio. kroner.

Major Toke, leder de danske træningshold under Task Force Dragon

Generalmajor W. E. Piatt, næstkommanderende i Irak, om DANCON OIR 7 hilser på chefen for det danske Hold 7 og Task Force Dragon, oberstløjtnant Jesper Møller-Pedersen. Foto: Forsvaret

DANSKERE ÆNDRER TRÆNINGEN AF IRAKERE

I maj 2018 overtog danske soldater hele ansvaret for træning af irakiske sikkerhedsstyrker på Al Asad Airbase i Irak efter at have delt det med briterne siden oktober 2016. Det betød en fordobling af træningsopgaven for bidraget på OIR Hold 7, som samtidig med overtagelsen har lanceret et nyt koncept for træningen.

AF MORTEN KRUSE / PRESSEOFFICER, OIR

TRÆNINGSBIDRAG

Da det danske bidrag til Operation Inherent Resolve (OIR) i maj overtog hele ansvaret for træning af irakiske sikkerhedsstyrker på Al Asad Airbase – efter at have delt det med briterne siden oktober 2016 – indførte man også et nyt træningskoncept.

Træningen tager udgangspunkt i læreplaner, også kaldet Programme of Instructions (POI). Som en del af det nye koncept er læreplanerne blevet tilpasset de grænsepatruljer – Border Guard Forces (BGF) – som trænes af den danske træningsenhed Task Force Dragon.

”Vi har lavet nogle generelle undersøgelser af, hvad det er for nogle opgaver, som BGF løser langs grænsen. Vi har besøgt deres ansvarsområde for at se, hvordan de opererer, og set deres kampstillinger og outposts. Simpelt hen for at kunne kopiere deres opgaver fra hverdagen i træningen, hvor vi kan gøre dem bedre til de opgaver, vi ved, de løser,” siger major Toke, som leder de danske træningshold under Task Force Dragon. Undersøgelserne har man brugt til at lave en mere relevant læreplan.

”Jeg er rigtig glad for, at vi har fået lov til at lave vores egen POI (læreplaner, *red.*), hvor vi fokuserer på det vigtigste. Som vi gør det nu, bliver Border Guard Forces faktisk gode til det, vi lærer dem. Før kom de ikke meget længere end at få kendskab til en masse forskellige taktiske aktiviteter.

”

I think they are doing a super job

Generalmajor W. E. Piatt, næstkommanderende i Irak, om DANCON OIR 7

Før blev vi bedt om at lægge tyngde mange steder samtidig, nu lægger vi tyngde på det vigtigste sted ud fra den nuværende situation,” forklarer Toke.

Positiv modtagelse

Den nye læreplan gav positiv opmærksomhed fra koalitionsledelsen. Den næstkom-

manderende i Irak, generalmajor Walter E. Piatt fra Combined Joint Task Force, og brigadegeneral Sofge fra Joint Operations Command Iraq har efter overtagelsen af træningsopgaven besøgt Al Asad Airbase for at se nærmere på træningen.

Chefen for det danske Hold 7 og Task Force Dragon, oberstløjtnant Jesper Møller-Pedersen, fortæller, at det har forenklet opgaveløsningen, at træningsorganisationens stab og ledelse nu alene består af danskere.

”Jeg tror, vi har fået koalitionsledelsens opmærksomhed af to årsager. Den primære årsag er, at vi leverer anvendelig træning. Sekundært er det ledelsens ønske at anerkende indsatsen fra det danske træningsbidrag. Vi har ikke gjort noget ekstraordinært for at gøre opmærksom på ændringerne i træningskonceptet, men vi har modtaget meget positiv respons fra både irakerne og koalitionspartnerne. Det er efter min mening fuldt fortjent,” siger Jesper Møller-Pedersen.

Generalmajor Walter E. Piatt er en af lederne i koalitionen, som udtrykte sin begejstring, da han besøgte Task Force Dragon i juli måned 2018.

”Denne Task Force har gjort et fantastisk stykke arbejde for at komme fremad med behovet for sikkerhed ved grænserne. Og at gøre det herude (på Al Asad Airbase, *red.*) i tæt tilknytning til grænsen, hvor grænsevagterne er deployeret, er en fremragende idé. Det er denne Task Force, som har operationaliseret idéen, bragt den til live

og gjort træningen meget realistisk i forhold til, hvad grænsevagtsoldaterne kommer til at møde ved grænsen, når de løser deres opgave. I THINK THEY ARE DOING A SUPER JOB!”, fastslog generalmajoren. ■

TRÆNINGEN PÅ AL ASAD AIRBASE

Træningen af irakiske sikkerhedsstyrker på Al Asad Airbase er en del af den globale kamp mod ISIL. Indsatsen skal sikre, at de irakiske hær- og politistyrker forsat kan holde ISIL ude af Irak og på lang sigt skabe et mere fredeligt og stabilt land.

Danmark har ca. 200 soldater udsendt til Operation Inherent Resolve (OIR), inkl. et radarbidrag fra Flyvevåbnet.

Storbritannien og Danmark har siden oktober 2016 delt opgaven med at træne irakiske sikkerhedsstyrker på Al Asad Airbase. I maj ophørte samarbejdet efter britiske ønske, og DANCON OIR 7 overtog hele træningsopgaven.

Der trænes dagligt to irakiske bataljoner på hver ca. 300 mand.

Fører med ABMS i kompagnichefens køretøj. Skærmen her er en PC og derfor ikke køretøjets faste skærm. Privatfoto.

ALLE EAGLE 4 HAR NU NYT KOMMUNIKATIONSNETVÆRK

For nylig kunne Forsvarets Hovedværksted aflevere den første færdige serieproduktion af Eagle 4-køretøjer med Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk indbygget. Dermed rykker Hæren et skridt nærmere en ny æra i forhold til føring af enheder.

HÆRENS TAKTISKE KOMMUNIKATIONSNETVÆRK:

AF CAMILLA ADAMS / FMI

FØRING "Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk er Hærens højst prioriterede materiel-projekt. Det er et projekt, der vil bringe Hæren ind i et nyt paradigme med den måde, vi fører vores enheder på," forklarer oberstløjtnant Michael Engholm, chef for Hærens Projekt-kontor HTK (Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk).

Det sidste halve år er der blevet arbejdet på højtryk for at gøre alle 84 Eagle 4 i stand til at kommunikere digitalt ved hjælp af Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk. Det er Forsvarets Hovedværksted, som i samarbejde med Værnsfælles Forsvarskommando og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har stået for indbygningen.

"Det har været en spændende, lærerig og udfordrende proces. Det er første gang, at Forsvarets Hovedværksted selv bygger HTK ind på den her måde, og hvor vi som concern står for det hele," fortæller seniorsergent Christian, som er sagsbehandler på Eagle 4 hos Forsvarsministeriets Mate-

riel- og Indkøbsstyrelses sektion for pansrede køretøjer.

Danmark i front

Selv om kommunikationsnetværket stadig er under udvikling, er Danmark et af de lande, som er længst fremme med udviklingen af et digitalt føringssystem på det taktiske niveau.

"Vi har kørt digitalt på divisions- og brigadeniveau i adskillige år med SitaWare-software, men vi har aldrig gjort det højmobilt ved de lavere taktiske enheder. Det er det, der er nyt. Vores hardware skal være så hårdfør, at det kan tåle de belastninger, en kampplads giver, hvilket igen giver særlige krav til indbygningen. Det er ikke bare at klemme en radio ind og sætte en skærm på med nogle strips; det skal være gennemtestet," forklarer Michael Engholm fra Projekt-kontor HTK.

Hele bataljoner med HTK

De opgraderede Eagle 4-køretøjer skal nu fordeles bredt ud i Hæren, blandt andet til opklaringsenhederne på Bornholm og som føringskøretøjer ved Trænregimentet i Aalborg samt Hærens

Efterretningscenter. Forsvarets Hovedværksteder har tidligere klargjort containere til Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk og vil i de kommende år også indbygge HTK på pansrede mandskabsvogne af typen Piranha 3, WISENT-ingeniørkøretøjer og MAN-lastvogne. Indbygningen på Leopard 2-kampvognene foretages af en ekstern leverandør, ligesom det var tilfældet med infanterikampkøretøjerne CV9035DK.

"Grunden til, at vi bygger hele køretøjsserier ad gangen, er, at det er mest effektivt, både når det gælder kvalitet, pris og produktionsstid," siger Pedro Gauguin da Fonseca, chef for HTK-indbygningskontor i Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

Oberstløjtnant Michael Engholm supplerer:

"Det betyder, at HTK-kapaciteten bliver gradvist opbygget. Infanterikampkøretøjerne har allerede HTK, og snart starter HTK-indbygningen også på Piranha 3. Dermed har vi en samlet bataljonsværdi med det indbyggede radiosystem, forhåbentlig med udgangen af næste år. Samtidig kan vi

gradvist supplere erfaringen og bygge netværket større og større og belaste med mere og mere data," fortæller han.

Gennemmoderniserede

På en række af køretøjsserierne vil også andre digitale systemer blive indbygget samtidig med HTK. Indbygningen af HTK har derfor måttet afvente, at disse systemer var klar til indbygning, men det har også sine fordele, forklarer Pedro Gauguin da Fonseca.

"Det betyder, at enhederne får nogle gennemmoderniserede køretøjer, når det kommer til den teknologi, de får om bord. De får også den samlede pakke på én gang frem for at skulle undvære køretøjerne ad flere omgange. For FMI's vedkommende har vi opnået nogle vigtige erfaringer i forhold til, hvordan vi arbejder med den tværgående integration mellem komplekse systemer. Det ruster os til hurtigere at udvikle og levere bedre løsninger til soldater på jorden. Det er det, der driver os, for det er jo alene dem, vi er her for," fastslår han. ■

HTK fungerer ved at udveksle digitale informationer mellem køretøjer og semimobile platforme, så informationerne bliver synlige på elektroniske kort. På den måde får alle samme billede af en given situation. Systemet gør det muligt for Hæren at deltage i netværksbaserede operationer med andre værn og andre nationer.

HTK er betegnelsen for den software og hardware, der udgør netværket, og består af BMS, dataradioer, GPS, hårdfør netværksudstyr, computere og skærme.

BMS (Battle Management System): Den software, som soldaterne arbejder med på skærmene. Den indeholder et informationssystem, der ved hjælp af den køretøjsbårne hardware i et netværk giver et fælles situationsbillede. Den giver ligeledes mulighed for føring via transmission af planer og situationsmeldinger fra den afsiddede soldat til det højere hovedkvarter. Softwaren hedder SitaWare og er udviklet af danske Systematic A/S.

HTK vil også indgå i de nye Piranha 5, Eagle 5, Caesar-artilleripjecer, Scania-lastvogne og containere.

Forsvarets Hovedværksted har stået for serieindbygningen af HTK i Eagle 4-køretøjerne, som her er linet op i forbindelse med indbygningen. Privatfoto.

MISSIL-SAMARBEJDE FEJRER 50-ÅRS-JUBILÆUM

SEASPARROW

SeaSparrow-konsortiet er NATO's ældste våbensamarbejde. Det første SeaSparrow-missil kaldet RIM 7 var operativt fra 1975 og er nu udfaset i Danmark. Det kom i tre varianter – RIM 7H, RIM 7M og RIM 7P. Det andet missil, ESSM, var operativt fra 2003.

Det nyeste SeaSparrow-missil, ESSM Block 2, er stadig under udvikling og vil supplere alle ESSM-missiler på de danske fregatter og støtteskibe fra 2022.

Missilet accelererer op til 2800 km/t. Det vejer cirka 300 kg og er godt fire meter langt.

SeaSparrow-missilet kan nedkæmpe fly, missiler, helikoptere og overflademål. Effekten er afhængig af, hvor tæt på missilet detonerer.

I alt 115 SeaSparrow-missiler er affyret fra danske skibe fordelt på: 59 stk. RIM 7H, 41 stk. RIM 7M/7P og 15 stk. ESSM 162E.

NATO SeaSparrow-konsortiet fejrer i år 50-årsjubilæum. Det gør det til NATO's ældste våbensamarbejde. Privatfoto.

Det er 50 år siden, at NATO's SeaSparrow Surface Missile System Project kom til verden. Men selv om konsortiet nu har 50 år på bagen, er det et projekt, som stadig udvikler sig.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

MISSILSYSTEM

I 1968 stod NATO pludselig over for en ny trussel. Russerne havde udviklet et sømålsmissilsystem til fregatter, og det var dengang en helt ny måde at føre krig på. Den nye trussel vakte bekymring i NATO-landene, som gav en nydannet arbejdsgruppe til opgave at undersøge det nye våbensystem nærmere og finde frem til et nyt selvforsvarssystem til NATO's krigsskibe.

Dette blev startskuddet på det internationale missil-samarbejde – NATO SeaSparrow-konsortiet. Konsortiet bestod dengang af USA, Norge, Italien og Dan-

mark, men er i dag vokset til 12 medlemslande. Gennem de sidste 50 år har dette konsortium udviklet og leveret luftforsvar til flåder verden over.

Et velkendt missil

Konsortiet besluttede at anvende et allerede velkendt missil til fly – Sparrow-missilet – som blandt andet havde været brugt i Vietnamkrigen. Før dette missil kunne bruges på flådeenheder, skulle der først designes og bygges en affyringsplatform og et ildledelsessystem, så missilet kunne affyres fra krigsskibe.

Det første SeaSparrow-missil affyret fra dansk side var et RIM 7H-missil fra fregatten "Herluf Trol-

le" i 1978. Samtidig blev det nye våbensystem installeret på krigsskibe i Norge, Italien og USA. Amerikanerne begyndte med at sætte missilerne om bord på 50 af deres store skibe. Det åbnede øjnene hos de resterende medlemslande, som herefter meldte sig ind i konsortiet på stribe.

"Som et af de oprindelige lande i konsortiet har Danmark tidligt fået adgang til et særdeles moderne selvforsvarsmisil. På trods af vores lands størrelse har vi rådet over samme kapacitet som de store lande i NATO. Vores involvering fra projektets start har givet os muligheden for på lige fod med de andre lande at styre projektets kurs – ikke mindst i forhold til at

få vores nationale operative krav indarbejdet i våbensystemet," fortæller orlogskaptajn Jens Simonsen, chef for Kapacitetscenter Missiler i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

Konsortiet står aldrig stille

Trusselsbilledet har ændret sig betydeligt gennem de 50 år, konsortiet har eksisteret, og det samme har SeaSparrow-missilet. Startende fra luftmissilet Sparrow har projektet været gennem to yderligere udviklingscirkler, hvor nye missiler er blevet udviklet. Den første store opgradering var det nyudviklede Evolved SeaSparrow Missile (ESSM). Det nye missil var operativt i 2003, og den dag i dag er

det stadig det missil, som de fleste krigsskibe i den vestlige verden har om bord. Den nyeste opgradering blev igangsat i 2009, da konsortiet ønskede at udvikle et nyt missil, som var mere tidssvarende, og som levede op til de nye standarder. Dette missil kaldes ESSM Block 2 og vil erstatte ESSM-missilet på fregatter af "Iver Huitfeldt"-klassen samt støtteskibe af "Absalon"-klassen fra 2022.

50-årsjubilæet for missilsamarbejdet afholdes i efteråret 2018, hvor alle, der tidligere har været en del af projektet fra dansk side, får udleveret en særlig SeaSparrow-mønt, som er slået specielt til anledningen. ■

KOMMENTAR

Materiel og IT til tiden

I de kommende måneder afsluttes arbejdet med forligsimplementeringsplanerne, og vi glæder os i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) til at få planlægningsgrundlaget for de kommende anskaffelser helt på plads. Det er et større puslespil med mange faktorer, der skal afstemmes indbyrdes. Det er først og fremmest de operative behov, der sætter retningen, men også den gradvise forøgelse af budgetrammerne samt leverandørernes muligheder for at levere materiellet, når vi skal bruge det, er en del af balanceringen. Vi har en kompleks opgave foran os, og vi er vores ansvar bevidst i en tid, hvor vores materielbudget vil bevæge sig fra cirka seks milliarder kroner til mere end ni milliarder kroner årligt.

Overordnet kan man opdele det materiel, som vi skal anskaffe, i tre kategorier: Den første kategori gælder det materiel, hvor der allerede tidligere er foretaget typevalg og skrevet kontrakter, men hvor vi nu skal bruge mere af det samme. Såfremt aftalerne giver mulighed for at øge antallet, kan vi umiddelbart skride til handling. Det gælder for eksempel patruljekøretøjer, lastbiler og meget andet. Den anden kategori gælder materiel, der kun leveres af en enkelt leverandør, for eksempel SM2-missiler til fregatterne og antiubådsmateriel til helikopterne. Det skal købes gennem den amerikanske regering som såkaldt foreign military sales. Den tredje kategori af materielanskaffelser omfatter nye kapaciteter, som for eksempel panserværnsvåben til Hæren og slæbesonar til Søværnets skibe. Denne kategori er afgjort den mest tidskrævende at anskaffe, og der startes tilnærmelsesvist fra bunden med markedsundersøgelser, brugerspecifikationer og alle de andre processer, vi skal igennem, når det drejer sig om nye kapaciteter. Processerne er nødvendige for, at alle får det rigtige materiel.

Meget af det materiel, som vi nu skal anskaffe, er efterspurgt. Tiden er derfor en vigtig variabel i det store arbejde, der ligger foran os. Men det er også netop i forhold til tiden, at vi i FMI lægger tyngde, for vi vil blive bedre til at levere til aftalt tid, og vi vil have mere fart i maskinen. Baseret på vores løbende dialog med Værnsfælles Forsvarskommando og de andre operative brugere er det min opfattelse, at vi grundlæggende anskaffer det materiel og den it, som er bestilt i den aftalte kvalitet og til den rigtige pris. Danske soldater har noget af verdens bedste materiel, når det drejer sig om for eksempel enkeltmands-udrustning, våben og også snart platforme. Og så er jeg helt med på, at man altid kan diskutere, om der er nok af det. Men vi skal blive endnu bedre til også at levere til aftalt tid. Det stiller store krav til FMI's arbejdsgange og planlægningssevne, men vi er også afhængige af samarbejdet med alle jer brugere. VFK ændrer organisation den 1. januar, og det vil give os en række nye vilkår, som vi skal håndtere, men jeg er sikker på, at vi nok skal få etableret nye processer med videre, så vi kan få anskaffet det ønskede materiel og IT til tiden.

Vi ved, at det er op til os at sikre, at I har det rette materiel og it til tiden, så I kan føre kampen for det, der er værd at kæmpe for. ■

Flemming Lentfer
Generalløjtnant
Chef for Forsvarsministeriets
Materiel- og Indkøbsstyrelse

SE LISTEN OVER NYT MATERIEL

Få her et overblik over de kapaciteter, som skal styrkes, samt hvilke nyanskaffelser Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse skal indkøbe i løbet af forligsperioden 2018-2023:

Hæren

Der skal opgraderes yderligere en håndfuld Leopard 2-kampvogne.

Der skal indkøbes:

Flere pansrede patruljekøretøjer af typen Eagle 5.

Flere lastbiler og påhængsvogne.

Flere CAESAR 8x8 artilleripjecer (artilleripjecer)

Nyt ISR-udstyr (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance, efterretningsindhentningskapaciteter), herunder droner til den nye brigade.

Nye containere til brigaden.

Udrustning og enhedsmateriel til brigaden.

Signalmidler og kommando-kontrol-systemer (2CIS) til brigaden og til Special Operations Component Command (SOCC).

Panserværnskapaciteter til kampbataljonerne og til den nye lette infanteribataljon.

Luftværnskapacitet skal etableres til niveauet "initial Operational Capability" inden 2023

Government Furnished Equipment (GFE) til blandt andet bevæbning og Hærens Taktiske Kommunikationssystem (HTK) skal indbygges i alle køretøjer.

Søværnet

Der skal indkøbes:

Slæbesonarer (Towed Array Sonar, TAS) og anti-torpedosystemer (Torpedo Counter Measures, TCM) til anti-ubådskapacitet (Anti Submarine Warfare, ASW).

SM2-missiler til områdeluftforsvar

Forarbejde til anskaffelse af SM6-missiler iværksættes.

Flyevåbnet

Der skal indkøbes dyppesonarer og torpedoer til Anti Submarine Warfare-brug (ASW).

Specialoperationskommandoen

Specialoperationsstyrkerne skal have yderligere patruljemateriel og styrket deres eksisterende kapaciteter.

Når forligsimplementeringsplanerne er færdiggjorte, vil den samlede Materielkapacitetsplan blive opdateret. Den kan du finde på www.fmi.dk

Du kan også holde dig løbende orienteret om materielanskaffelser, teknologi og karriere på FMI Facebook og LinkedIn:

Facebook.com/fmi

LinkedIn.com/company/fmn-fmi

Det ligner rigtig kamp, når soldaterne træner bykamp, og det har stor betydning for forskningsprojektet. To medarbejdere fra Veterancentret indsamler blodprøver fra soldaterne, før og efter de træner bykamp i realistiske omgivelser. Foto: Veterancentret.

SOLDATER BLIVER TESTET I ROBUSTHEDSPROGRAM

Veterancentret arbejder på at udvikle et robusthedsprogram til soldater, der skal udsendes. I 2018 bliver soldaterne testet i omgivelser, der efterligner kamp.

AF KAREN DAHLIN / VETC

PSYKOLOGI Hvordan kan Forsvaret bedst muligt styrke soldaters psykologiske robusthed i forhold til at håndtere stress? Netop det spørgsmål forsker Veterancentret i, og hen over foråret 2018 er de første målinger blevet gennemført på 120 soldater. Soldaterne skal udfylde et spørgeskema, de bliver testet på deres opmærksomhed og evnen til at opretholde den, og så bliver deres blod målt.

”Vi tester soldaterne før og efter en situation, der skal simulere bykamp. Soldaterne skyder på hinanden med FX-patroner (en slags avancerede splatatroner, der bliver affyret ved hjælp af krudt), så det gør ondt at blive ramt. Det betyder, at soldaterne bliver stresse-

de i et realistisk scenarie, og det er det, vi gerne vil opnå,” siger forsker og militærpsykolog Halfdan Fryd Koot.

Inspiration fra Canada
Soldaterne bliver målt fire gange under deres uddannelse i Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse (HRU), og til december begynder et nyt HRU-hold, som får et mentaltræningsprogram, de skal følge.

”Vi er inspireret af et canadisk mentaltræningsprogram, der hedder Road to Mental Readiness. Her træner soldaterne blandt andet deres åndedræt og lærer visualiseringsteknikker. Vi formoder, at det har en gavnlig effekt, men nu prøver vi det efter,” siger Halfdan Fryd Koot.

Forskningen skal munde ud i et robusthedsprogram, der skal

hjælpe soldaten med at håndtere et forhøjet alarmberedskab, negative tanker og følelser. Robusthedsprogrammet skal hjælpe soldaten til at formindske graden af psykiske reaktioner og symptomer både før, under og efter udsendelsen. ■

ROBUSTHEDSPROGRAM FOR SOLDATER

Styrke soldatens evne til at håndtere stress.

Hjælpe soldaten til at blive bedre til at omstille sig fra udsendelse til hjemlige forhold.

Robusthedsprogrammet sker i et samarbejde mellem Veterancentret og Center for Militær Fysisk Træning.

KOMMENTAR

Forliget skal give os mere viden

Det nye forsvarsforlig skabte masser af omtale tilbage i januar. Når en forsker som jeg selv skal nærlæse et forlig, går jeg gerne analytisk til opgaven. Jeg blev derfor svært glad for, at forskning er nævnt hele 17 gange i forligsteksten. Indrømmet – det er væsentligt mindre end cyberområdet, som benævnes ikke mindre end 43 gange, men forskningsområdet får faktisk lige så stor omtale som fokusområdet Arktis.

Det gør mig glad som forsker. Ikke bare på egne vegne, men på vegne af Forsvaret, alle os medarbejdere, vores aftrådte kollegaer og vores pårørende. For den forskning, jeg med forliget har fået mandat til at sætte i gang, skal komme os alle til gode – før, under og efter udsendelse. Vi skal blive klogere på en række områder.

Big data er et uudnyttet område i Forsvaret. Her vil vi undersøge store datamængder og se, om det er muligt at identificere udsendte soldater med høj risiko for psykiske efterreaktioner efter udsendelse. Det skal støtte Forsvaret i udvælgelsen af udsendte, så vi bedre kan forebygge efterreaktioner.

Selve vilkårene under udsendelse har indflydelse på, hvordan man håndterer en udsendelse. Det kan være de fysiske forhold, men også det psykiske arbejdsmiljø er væsentligt, ved vi fra tidligere undersøgelser. Vi vil undersøge, hvad forholdet til de forskellige ledelsesslag og medarbejderens retfærdighedsfølelse betyder for oplevelsen af udsendelsen.

At være soldat opfattes generelt som et maskulint hverv. Vi vil undersøge, hvordan forskellige maskulinitetsidealer påvirker både udsendte og soldater, der går civilt, for derved at kunne lette overgangene fra ansættelse til fratrædelse og fra udsendelse til hjemkomst.

Dernæst skal forskningen også rettes mod de veteraner, der kommer hjem med psykiske skader. I dag er det videnskabeligt anerkendt, at kognitiv terapi er godt for mange, men ikke hjælper alle. Vi vil undersøge, hvad der kendetegner veteraner uden gavn af den gængse behandling, så vi kan blive klogere på, hvordan vi bedre kan hjælpe dem i fremtiden.

Vi vil også undersøge, om danske veteraner med efterreaktioner nu også har opsøgt og modtaget professionel hjælp. Målet er også at udpege eventuelle barrierer eller støttepersoner, der kan få veteranen i behandling.

Og meget apropos vil vi også forske i betydningen af pårørende og frivillige som en ressource, der kan støtte den enkelte veteran. Som altid med forskning skal man dog væbne sig med tålmodighed. Men jeg er sikker på, at vi får rigtige mange spændende elementer at byde ind med i Forsvarets fremtidige opgaveløsning. ■

Søren Bo Andersen,
chef for Veterancentrets
Videncenter

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

Hvordan lærer Forsvaret af operative erfaringer

LÆS

Hvordan omsætter Forsvaret operativ erfaring til læring i lokale enheder og på tværs af myndigheder? Gennem interviews af en række nøglepersoner fra blandt andet Hæren, Søværnet, Flyvevåbnet og Specialoperationskommandoen afdækkes, hvordan erfaringer rapporteres og omsættes til læring.

Evalueringsrapport – evaluering af Forsvarsministeriets ledelsevaluering

LÆS

Evalueringsrapport om Forsvarsministeriets koncept for ledelsevaluering, som Institut for Ledelse og Organisation gennemførte fra 2016 til 2017. En civil styrelse og en operativ enhed blev fulgt i deres ledelsevaluering, blandt andet via interviews og observationer af samtaler mellem den evaluerede leder og dennes medarbejdere og chef.

Kontaktfærdigheder

LÆS

Denne bog henvender sig til alle i Forsvaret, der ønsker at kunne dygtiggøre sig selv eller andre, særligt i forbindelse med udsendelse i internationale missioner, hvor man skal kunne agere formålstjenligt i konfliktområder og i forhold til internationale samarbejdspartnere.

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

.....

TRE VÆRN, TRE NYE ADMINISTRAT

Mindre administrationsarbejde hos de operative enheder og større specialisering og dermed også effektivisering af opgave i forbindelse med implementering af det nye forsvarsforlig. De tre værn lover 'mission accomplished' pr. 1. januar 2019.

AF MARTIN FINNEDAL / FOTO: FORSVARSGALLERIET

Søværnets Administrative Kompetencecenter

I Korsør er det op til kommandør Per Hesselberg at lede arbejdet med at hive flere og flere administrationsopgaver i land og væk fra skibene. Han skal dog ikke selv både smede og lede. Tværtimod er arbejdet gået i gang for flere år siden.

"Jeg har heldigvis nogle visionære forgængere, som mente, at denne opgave burde kunne løses bedre. Derfor har vi i Søværnet arbejdet på administrative fællesskaber i flere år efterhånden," fortæller han.

Resultatet er Søværnets Administrative Kompetencecenter, der blev startet som pilotprojekt for fem år siden og de facto blev oprettet 1. januar 2016. Her laver man administrative løsninger til Søværnets Overvågningsenhed, 2. Eskadre, OPLOG Korsør og Søværnets Taktiske Stab. Ved at centralisere arbejdet er det lykkedes at støtte enhederne med administrationen af for eksempel sygefravær, lønkørsel og jobopslag. Opgaver, som tidligere har ligget ude på skibene.

"Det giver ikke mening, at en travl søofficer, som har mange andre opgaver, skal løse noget, som en chefsergent kan løse både bedre og hurtigere, da han ikke laver andet. Samtidig kan vi, hvis vi for eksempel skal sende et skib ud, som jo er en administrativt meget stor opgave, samle alle kræfter på det. Så er det all hands on deck i en kort periode, hvorefter folkene går tilbage til det, de ellers plejer at lave," siger Per Hesselberg.

Søværnets Administrative Kompetencecenter tæller nu 19 medarbejdere. Pr. 1. januar 2019 bliver det udvidet til Frederikshavn, og Per Hesselberg får dermed ansvaret for i alt 38 medarbejdere.

"Det administrative arbejde i Frederikshavn er lige nu fordelt på tre myndigheder, nemlig Søværnets skoler, OPLOG Frederikshavn og 1. Eskadre, og det er jo grundlæggende ikke særlig smart. Slutresultatet skulle meget gerne være, at samtlige medarbejdere i Søværnet får samme service."

Der er dog stadig enkelte detaljer under udarbejdelse. Blandt andet skal det administrative kompetencecenter have et nyt navn.

Air Force Administration Group

1. januar 2019 får Flyvevåbnet en ny styringsenhed, Air Force Administration Group. Den skal støtte Flyvevåbnets 2.700 medarbejdere og kommer til at udgøre 90 årsværk, hvilket er en kraftig besparelse i forhold til, at der i dag bruges 109 medarbejdere på administrative opgaver.

Besparelsen opnås ved, at myndigheden får en kombineret opgaveløsning fra en central del placeret i Karup og en decentral del placeret ved myndigheden.

"Ved den centrale del vil man tage sig af de opgaver, hvor der ikke er et stort behov for nærhed. Det kan være tasteopgaver eller lignende," fortæller oberst Palle Nedergaard Mikkelsen, chef for Air Force Training Centre og projektleder for oprettelsen af Air Force Administration Group.

Han understreger, at der stadig vil være administrative medarbejdere både i Aalborg og i Skrydstrup. De vil lave opgaver, der støtter nærmiljøet, eksempelvis ledelsesinfo, sygefravær med videre. Men arbejdstid og rejser med mere vil blive tastet fra den centrale del i Karup. Der sker med andre ord ingen revolutioner, lyder det fra Palle Nedergaard Mikkelsen.

"De administrative medarbejdere, vi har i dag, er professionelle og veluddannede, og det er de også i morgen. Vi samler bare opgaveløsningen. Der har vi et skelet til partnermodeller, som vi kender fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse og Værnsfælles Forsvarskommandos Økonomidivision.

På samme måde vil eksempelvis chefen for Fighter Wing kunne bestille support fra Air Force Administration Group, herunder også administrationsmedarbejdere til at tage med ud på en mission, snarere end at han, som i dag, selv har ansvaret for at få arbejdet gjort," fortæller Palle Nedergaard Mikkelsen.

Fra 2023 har Air Force Administration Group kun 74 årsværk til rådighed. Det tal forudsætter dog, at der samtidig er implementeret nye teknologiske løsninger, der for eksempel vil gøre bestilling af rejser og den slags langt lettere.

ATIONS LØSNINGER

ering af tidsregistrering, rejsebestilling mv. Sådan lød den bundne januar 2019. Dog på hver sin måde.

Hærstøtte- og Garnisonsstøtteenheder i Hæren

Hærens administrative udfordringer er noget sværere at centralisere, end hvad gør sig gældende for Søværnet og Flyvevåbnet. Der oprettes én central Hærstøtteenhed i Karup, der kommer til at bestå af cirka 30 medarbejdere, som skal samarbejde med Hærens i alt 11 administrative garnisonsstøtteenheder. Chef bliver oberstløjtnant Thomas Fogh, Chef for Koordinationsgruppe Operativ Administration (KOA i Hærstaben). Opgaven er helt overordnet at udvikle og ensrette Hærens garnisonsstøtteenheder med fokus primært inden for det personeladministrative område. Hærstøtteenheden har til opgave at fastsætte overordnede processer og procedurer for, hvordan man skal arbejde med arbejdstid, rejser, stamdata, jobopslag med videre. P.t. gør man tingene lidt forskelligt fra enhed til enhed.

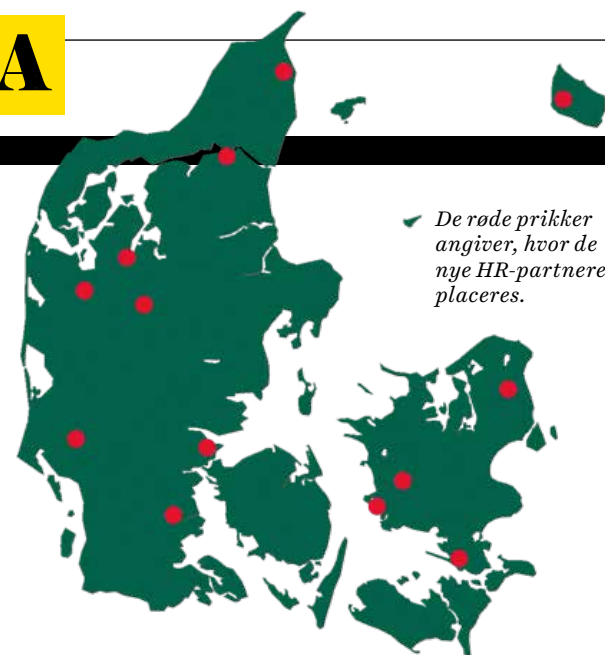
For at denne ensretning kan lade sig gøre, skal der ved hver garnison udpeges en major og en chefsergent, der skal hjælpe med at levere input til, hvordan Hæren standardiseres og ensrettes. Nogle stillinger er slået op og andre befalet. Det er denne ansættelse, der i skrivende stund har højest prioritet.

Der er overordnet to formål med de administrative fællesskaber, fortæller Thomas Fogh. "Vi ønsker at fjerne eller i hvert fald minimere den administrative belastning i kampenhederne således, at de kan fokusere på den operative uddannelse og opgaveløsning. Når vi centraliserer, opnår vi samtidig ensretning, standardisering samt højner fagligheden, så vi dermed kan anvende færre årsværk på administration."

Det, der er specielt ved Hæren, er, at der selv ude i små enheder er for eksempel køre eller skytter, der har en skråstregsfunktion som kontorhjelper. Den funktion flyttes nu. Dette gælder primært i deciderede kampbataljoner. Arbejdet vil i stedet blive løst centralt ved garnisonsstøtteenhederne.

Det samlede antal medarbejdere ved garnisonsstøtteenhederne bliver pr. 1 januar cirka 350. Heraf vil cirka 150 af dem være administrative, hvilket er en besparelse i forhold til, at der i dag bruges cirka 360 medarbejdere alene til administration.

"Hæren ønsker alene at anvende det netop tilstrækkelige antal medarbejdere til administration, men det forudsætter, at der implementeres nye teknologiske løsninger, der for eksempel vil gøre bestilling af rejser og tastning af arbejdstid lettere," siger Thomas Fogh.

ØGET LOKAL HR-STØTTE SKYDES I GANG

FPS styrker HR-støtten ved den operative del af Forsvaret. 26 nye HR-partnere bliver i løbet af efteråret placeret ved Niveau III-myndigheder landet over, hvor de vil levere støtte, sparring og rådgivning om blandt andet bemanning, kompetenceudvikling og lønforhandlinger.

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

RÅDGIVNING Som en del af forsvarsforligsimpliceringen har Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS) igangsat projektet om øget HR-støtte til de operative Niveau III-myndigheder.

Første milepæl er rekruttering af 26 nye kollegaer til de små teams, typisk 1-2 medarbejdere, som opstilles 13 forskellige steder på de fleste af landets kaserne, flådestationer og flyvestationer. Stillingerne blev slået op inden sommerferien.

Synlige og tilgængelige

Den nye partnerstruktur skal levere HR-støtte, herunder faglig sparring og rådgivning til de operative NIV III-chefer og underlagte chefer. De nye stillinger placeres geografisk ved Niveau III-myndighederne, mens de organisatorisk vil være en del af

Rådgivningsafdelingen i FPS.

"Det er centralt for os, at vi er synlige og tilgængelige over for myndighederne. Derfor får de nye HR-medarbejdere tjenestested ude ved Niveau III. Samtidig har vi en forventning om, at der kan indsamles erfaringer, som kan bringes tilbage til FPS og være med til at styrke HR-støtten yderligere," siger oberstløjtnant Søren Damgaard Møller, der er chef for Rådgivningsafdelingen.

De nye HR-medarbejdere skal støtte chefniveauet med udmøntning af HR-strategien og vil kunne bidrage i forhold til blandt andet personelforvaltning, bemanning, herunder rekruttering og fastholdelse, lønforhandlinger, kompetenceudvikling, nylønsproces og håndtering af sygefravær alt efter det lokale behov. De vil desuden være chefernes forbindelsesled til den resterende del af FPS. ■

TÆT SAMARBEJDE MED DE ADMINISTRATIVE FÆLLESSKABER

For at kunne levere den bedst mulige støtte vil HR-partnerne få et tæt samarbejde med de administrative fællesskaber, som etableres i forbindelse med implementering af forsvarsforliget.

Der vil være en klar arbejdsdeling mellem HR-partneren og det administrative fællesskab, så de to elementer understøtter hinanden i at bidrage til løsning af den operative opgave, uden at der laves dobbeltarbejde.

Udgangspunktet for arbejdsdelingen er, at de administrative fællesskaber løser de administrative opgaver, som også tidligere blev løst i garnisonen, hvorimod de nye HR-partnere er et supplement i form af blandt andet øget rådgivning til cheferne.

Mere og bedre HR-støtte til den skarpe ende

Forsvaret er godt i gang med at rulle det nye forsvarsforlig ud. Det mærker vi også i Personalestyrelsen, hvor vi støtter forsvarschefen med at tilpasse personel og struktur. Derudover – og helt aktuelt – har vi travlt med at udvide HR-støtten, så den når længere ud til de myndigheder, som løser operative kerneopgaver.

HR-partnerstøtten har hidtil været rettet mod forsvarschefen, værnscheferne og ministerområdets øvrige chefer på niveau I og II. Og jeg ved fra min dialog med dem, at de føler sig godt hjulpet. Men jeg må også konstatere, blandt andet på baggrund af mine besøg ved en række operative myndigheder i starten af året, at HR-støtten til den skarpe ende godt kan tåle et løft.

Centraliseringen af HR-området i sidste forlig har betydet, at den rådgivning, som er tilgængelig via telefon og HR-portal, kan opleves at være langt væk i mere end én forstand. Løsningen på den problemstilling er ikke, at de operative chefer – som nogle oplever det i dag – skal bruge kostbar tid på selv at sætte sig ind i komplicerede HR-faglige problemstillinger. Det tager tid og energi fra den operative opgaveløsning, og det giver heller ikke altid de bedste løsninger.

Derfor har jeg aftalt med forsvarschefen og departementet, at vi nu udvider ordningen med lokale HR-partnere, så den også kommer til at omfatte de operative myndigheder. Vi styrker tilstedeværelsen ved garnisoner, flådestationer og flyvestationer og er aktuelt ved at rekruttere 26 kolleger til HR-partnerstrukturen, hvor vi især kigger efter personer – militære eller civile – med lokalkendskab og en stærk HR-faglighed.

Det er ligeledes aftalt med forsvarschefen, at de nye HR-medarbejdere samplaceres med Forsvarets administrative fællesskaber (læs mere om disse på side 22, *red.*). Det giver mulighed for at afklare administrative spørgsmål lokalt, og det giver mulighed for at styrke samarbejdet mellem HR og administration – til gavn for den operative myndighed og dermed for de medarbejdere, der løser Forsvarets kerneopgaver.

På min rundtur til de operative myndigheder blev jeg også opmærksom på, at vi helt generelt skal styrke vores kommunikation om HR. Vi skal gøre mere for at skubbe den viden, vi har, helt ud i strukturen. HR-partnere tæt på de operative myndigheder er en del af løsningen, men vi vil også fra centralt hold skrue op for kommunikationen om HR – både til styrelsescheferne og til de enkelte myndigheder.

Samlet set er formålet at understøtte de operative chefer bedre. HR-fagligheden skal være tæt på, tilgængelig og relevant, så den bedst muligt understøtter kerneopgaven, Forsvarets chefer og alle de dygtige mænd og kvinder, som Forsvaret består af. ■

Laila Reenberg
Direktør i
Forsvarsministeriets
Personalestyrelse

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

FEM ÅR I EN AMBULANCE FOR AT BLIVE SOLDAT

Som ansat ved enheden Forward Aeromedical Evacuation ved Helicopter Wing Karup er soldat kun halvdelen af jobbeskrivelsen. Det kræver nemlig mange års specialisering i det civile for at kunne kalde sig for en FAE'er.

AF MARTIN SCHMIDT JØRGENSEN / VFK

REDNING

3.000 timer. Så mange timer skal man arbejde i en civil ambulance, før man er kvalificeret til at arbejde ved enheden Forward Aeromedical Evacuation (FAE) ved Eskadrille 660. Opgaven for en FAE'er, som de kaldes i daglig tale, er at evakuere og stabilisere sårede fra slagmarken.

"Vi bliver udsendt, når Eskadrille 722 bliver sendt ud med EH101'eren, og i samarbejde med dem løser vi opgaven med at transportere sårede fra fronten og hjem til det nærmeste felt-hospital, mens vi yder den optimale behandling af patienten i helikopteren i mellemtiden,"

Spørgsmålet

Hvad laver en medarbejder hos Forward Aeromedical Evacuation?

siger oversergent Henrik, der arbejder som FAE'er ved Eskadrille 660.

Det tager næsten tre år at blive uddannet ambulanceassistent. Herefter skal man arbejde minimum 3.000 timer – omkring to år – i en ambulance for at opnå en titel som ambulancebehandler, hvilket er mindstekravet for at blive ansat ved FAE. De 10 fastansatte og 11 rådighedsfolk ved FAE har derfor alle i snit mellem 5.000 og 7.000 112-ture i rygsækken fra den civile ambulancetjeneste.

"Man kan øve mange procedurer på sminkede momenter eller opsatte scenarier på øvelsespladsen, men det vil aldrig blive helt som den rigtige vare. Det er derfor, man har ansat sådan nogle som os,

der har set og behandlet rigtig mange patienter ude i det civile," siger Henrik.

Jobbet som FAE'er er derfor en god blanding af det sundhedsfaglige og det militære. Men da arbejdet i udgangspunktet foregår ved fronten, så er det mindst lige så vigtigt, at de soldatermæssige færdigheder er i top.

"Vores speciale er det sundhedsfaglige, men for at kunne blive udsendt vedligeholder vi vores færdigheder som soldater, blandt andet ved at være på skydebane hver uge og ved at sende vores medarbejdere på overlevelseskurser," siger Henrik, der ligesom sine kolleger ved FAE har en fortid i Forsvaret, inden de blev uddannet i det civile.

En anderledes arbejdsuge

Hver mandag er der helt tomt i FAE's lokaler på Flyvestation Karup. Her har de 10 fastansatte nemlig deres ugentlige døgnvagt i en civil ambulance. Tirsdag møder de ind på Flyvestationen igen, og resten af ugen går med træning og vedligeholdelse af de sundhedsfaglige og soldatermæssige færdigheder.

De 10 fastansatte har deres daglige gang inden for hegnet, mens de 11 rådighedsfolk har deres primære job i de civile ambulancer og deltager cirka to gange om måneden i FAE's enhedsuddannelse. Og for Henrik er kombinationen mellem det sundhedsfaglige og det militære et drømmejob.

"Jeg elsker mit arbejde. Jeg får det bedste af begge verdener, og vi løser en vigtig opgave for det danske Forsvar. Hvis vores kolleger kommer til skade i udlandet, skal de have nøjagtig samme gode behandling, som hvis de kom til skade her i Danmark," slutter han. ■

Henrik spørger:

Hvad laver en stabshjælper?

GØR DRØMMEN TIL VIRKELIGHED – SØG IND SOM PILOT

Der er åbnet for optagelse til pilotuddannelsen i 2018.

Har du en drøm om at flyve kampfly, helikopter eller transportfly kan du nu teste dit potentiale.

Book en Open Space afprøvning frem til 15. november på

FORSVARET.DK/PILOT.

SOLDATER PÅ ORLOV VENDER HJEM MED NY VIDEN

En håndfuld af Forsvarets medarbejdere har i halvandet år været ansat af virksomheden Systematic A/S. Opgaven var at uddanne soldater hos de Forenede Arabiske Emirater i at bruge Systematic A/S' software SitaWare, en del af et digitalt taktisk føringsystem. I foråret vendte de hjem med nye erfaringer, som kan bruges i Hæren, der er i fuld gang med at udrulle et lignende system.

AF THORBJØRN FORSBERG / VFK

CIVILT SAMARBEJDE

"Det var en perfekt mulighed for at bruge ikke alene min ledelseserfaring, men også konkrete, militærfaglige kompetencer, som jeg har fået i Forsvaret. Jeg har lært meget undervejs og har fået erfaring med at bruge produktet både taktisk og planlægningsmæssigt," fortæller major Henrik.

Han var i halvandet år ansat hos virksomheden Systematic A/S og udstationeret til de Forenede Arabiske Emirater. I foråret 2018 vendte han tilbage til Forsvaret.

Udstationeringen skete i rammen af den politiske strategi Open for Business, der kort fortalt lægger op til, at blandt andre Forsvaret skal "bidrage med støtte til fremme af danske virksomheder." Forsvaret indgik i 2016 en aftale med Systematic A/S om, at i alt fem medarbejdere kunne bevilliges tjenestefri uden løn i halvandet år. De blev udstationeret af virksomhe-

den til de Forenede Arabiske Emirater med den opgave at uddanne og træne soldater i brug af Systematic A/S' system SitaWare. Det er softwaredelen af et komplet taktisk digitalt kommunikationsnetværk, som Emiraterne har bestilt hos amerikanske Harris.

"Mine opgaver var at stå for overordnet koordination og planlægning, og til tider var jeg også instruktør på stabsniveau. Jeg har lært en masse om produktudvikling og fået indsigt i, hvordan man arbejder i en virksomhed som Systematic A/S," siger major Henrik, som gør tjeneste ved Hærens Efterretningscenter.

Han vil nu bruge sine nye erfaringer til blandt andet at kigge nærmere på, hvordan man efterretningsmæssigt kan bruge systemet.

Friske kompetencer

Samarbejdet med Systematic A/S kom i stand via oberstløjtnant Michael Engholm. Han er chef for det projektkontor, der står for at im-

plementere Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk, som også bruger SitaWare-softwaren. En del af aftalen var, at de fem kunne vende tilbage til deres gamle tjenestested igen. Det valgte fire af dem at gøre, mens én blev hos Systematic A/S.

"Man er selvfølgelig altid lidt bekymret for at miste gode medarbejdere, når man afgiver dem, især i en tid, hvor der er mangel på mandskab, men det viser sig, at de fleste kom tilbage til Forsvaret igen. Det er vi naturligvis glade for. Det har i det hele taget været et knaldgodt samarbejde med Systematic A/S," siger Michael Engholm. Han fortsætter:

"De er kommet hjem med friske kompetencer og input i forhold til blandt andet uddannelse af enheder og erfaring med at udrulle teknologisk materiel til soldater. Selv om de sidder på forskellige tjenestesteder i dag, anser jeg det som sandsynligt, at de på en eller anden måde alle vil bidrage til implementeringen herhjemme fremad-

rettet. Samtidig har vi med aftalen levet op til nogle af Forsvarets forpligtelser i forhold til Open for Business-strategien."

Major Henrik supplerer: "I et civilt firma er der også problemer og udfordringer, som hele tiden skal løses. Ligesom i Forsvaret. Det er bare andre ting. Men her skal man også tage hensyn til økonomistyring, uforudsete forhindringer og så videre. På den måde er forskellen mellem militær og civil ikke så stor endda," siger han. Han er glad for, at han tog imod udfordringen med at arbejde for et civilt firma og i de Forenede Arabiske Emirater.

"Vi havde et skidegodt team af medarbejdere med både militær og civil baggrund. Nogle havde familien med til Abu Dhabi, andre fik dem på besøg og var hjemme, når det kunne lade sig gøre. Vi leverede det, vi skulle, og både Harris, Systematic A/S og kunden var meget tilfredse med vores arbejde. Jeg vil bestemt anbefale andre at prøve det," siger major Henrik. ■

SITAWARE / HTK

SitaWare er en softwareløsning, som Systematic A/S leverer til en lang række landes forsvar, herunder Danmark.

SitaWare bruges i Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk (HTK), et digitalt taktisk føringsystem.

Hærens udrulning af netværket er i fuld gang. Flere end 150 køretøjer har allerede fået systemet bygget ind.

I løbet af 2018 og 2019 ventes systemet monteret i yderligere 200 køretøjer.

Se mere om SitaWare og HTK på YouTube:

ACOS Army Tactical Communications Network: <https://youtu.be/T7xRDqnY1MI>

Army Tactical Communications Network Implementation: <https://youtu.be/cvoVoRsm4bc>

OPEN FOR BUSINESS

Politisk strategi, som blev indgået i 2015.

Sigtet er at skabe overblik over initiativer inden for Forsvarsministeriets område og dermed støtte danske virksomheder.

Læs mere på <http://www.fmn.dk/videnom/Pages/Open-for-Business-strategi-til-stoette-for-fremme-af-dansk-erhverv.aspx>

MORGENDYK FØR MO

19 kursister kan kalde sig skibsdykkere fra Dykkerskolens sidste sommerhold på Holmen. Her det obligatoriske foto sammen med lærere og instruktører.

Dykkerkolen flytter fra Holmen til Korsør og Kongsøre og indstiller uddannelsen af skibsdykkere. Fremover skal kræfterne helliges dykkere til Søværnets opgaver. Denne sommer nåede endnu et hold dog at få overrakt det internationalt anerkendte diplom som skibsdykker.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHER / VFK

UDDANNELSE Søværnet har haft dykkere på Holmen siden midten af 1800-tallet. En museumsudstilling i en af de gamle bygninger giver et klart billede af den teknologiske udvikling fra lær-

red og læder til gummi, plast og aluminium. Dykkerne på Holmen var så langt fremme, at man omkring 1930 også begyndte at uddanne civile dykkere sammen med Søværnets egne. Som søfartsnation omgivet af vand var der god brug for en institution, som kunne højne sikkerhedsniveau-

et inden for det farlige erhverv. Siden har diplomerne fra dykkerskolen været internationalt anerkendte.

”Vi lever op til Søfartsstyrelsens regler og International Diving Association Standard,” fortæller kaptajnløjtnant Sølvborg, som er chef for uddannelsen.

”Til sommerholdets afsluttende eksamen har vi som altid en ekstern censor for at kvalitetssikre uddannelsen,” fortsætter Sølvborg.

Blandt de civile brandfolk og beredskabsfolk, som bestod den skrappe optagelsesprøve og kom med på det sidste sommer-

ORGENMAD

ERHVERVS- SKIBSDYKKERE

Sidste hold erhvervsskibsdykkere, som er uddannet til at kunne dykke ned til 30 meter, starter 22.oktober. Denne uddannelse varer seks uger. Fremover uddannes kun skibsdykkere internt til Forsvaret, hvor uddannelsen ikke efterfølgende kan bruges til civile formål. Denne uddannelse tillader dyk ned til 15-18 meter og varer tre-fire uger.

Center for Dykning flytter fra Holmen til Korsør og Kongsøre og slås til nytår sammen med Minørtjenesten (Kongsøre) og Center for Våben/Undervand (Sjællands Odde), hvorved 10 normer skæres væk. Centret skal fortsat vedligeholde kompetencer til svejsning og entreprenørspørgning under vand samt overflade-forsyner-dykning.

Første skoledag ved Emil og de 20 kursister, hvor skrappe de næste seks uger bliver. Optagelsesprøven var en forsmag.

Tirsdag, onsdag og torsdag er der klokken 06:00 parvis morgensvømming over og under vandet. Fredag svømmer alle 1.500 meter i overfladen. (Thor og kursusleder Martin udviser humor på tom mave klokken 06:00 før obligatorisk morgensvømming)

hold, er Christian, lærer i Syddjurs og i reserven hos Beredskabsstyrelsen i Herning.

”Det her er top professionelt. Under alle seks uger lærer vi konstant noget og bliver ekstremt gode, fordi vi ikke laver andet og hele tiden får tilbagemeldinger. Og så er faciliteterne helt unikke,” tilføjer Christian.

Og forholdene er særdeles professionelle. Bag de flotte gamle bindingsværksbygninger gemmer sig store tryktanke til behandling af dykkersyge. Depoter med det nyeste dykkerudstyr og faciliteter til at genfylde luft og vedligeholde materiellet. Og lige udenfor kan de 20 elever hoppe i det afspærrede havnebassin, nøje overvåget af in-

struktører på land og i både på vandet. Og ved kajen ligger det ombyggede standardflexskib ”Søløven”, udstyret med tryktanke, dykkerbure, kontrolrum og alt andet til avanceret dykningsteknik, så sikkerheden er høj.

Tidlig mødetid

Ovenikøbet begynder dagen tidligt og slutter sent. Fra tirsdag til fredag møder kursisterne på kajen klokken 05:30 og gør klar til dykning. To og to svømmer alle så de 1.300 meter frem og tilbage fra Christiania. Den ene i overfladen forbundet med tov til makkeren på tre meters dybde.

”Men bagefter er det en fed fornemmelse til havregrøden,” fortæller konstabel Thor fra fregatten ”Iver Huitfeldt”.

”Det hårdeste ved morgensvømmingen er, at det sker uden mad i maven,” supplerer Emil, som er messe-gast og den ene af fire kursister fra inspektionsskibet ”Vædderen”. Heriblandt er også Pernille, der er sanit og eneste kvinde:

”Vi har hele tiden fået rykket vores personlige grænser og er hele tiden blevet vurderet. Men det er foregået med stor fokus på sikkerhed og tryghed,” understreger Pernille.

For kursusleder Martin har de høje sikkerhedskrav dog haft en kedelig konsekvens.

Blot tre dage før diplomceremonien måtte han i fællesskab med de øvrige instruktører dumpe en kursist.

”Det er surt, at det sker så sent. I praksis var han en god dykker, men det haltede med tabeller, teori og sikkerhed. Så var vi nødt til at være hårde. Vores opgave er jo også at højne dykkersikkerheden i Danmark,” understreger sergenten, som endnu ikke helt ved, hvordan de fremtidige kurser skal forløbe. De bliver formentlig på kun tre uger og fokuserer udelukkende på Søværnets sejlene enheder. ■

FORSVARET PÅ DE SOCIALE MEDIERFølg Forsvaret på **INSTAGRAM** her:
<https://www.instagram.com/forsvaret.dk/>**Afsked på sociale medier**

For nogle er ferien forbi, og for andre er den lige begyndt. Det betyder, at nogle kommer hjem til deres elskede, og andre skal tage afsked. På Instagram gør afskedsbilleder et kæmpe indtryk på følgerne, og mange sender deres hilsner med på vejen, når vores soldater tager af sted. Denne udgaves #værdatkæmpefor-billeder kommer fra @charitekjaerside, der lige har sagt farvel til sin mand, som er blevet udsendt til Kosovo, og @sofiejeberg, som har sendt sin soldat til 'de varme lande'. Hvis du også vil have dit billede i avisen, skal du poste det på Instagram under hashtagget #værdatkæmpefor. Til hver udgave af avisen udvælger vi et eller to billeder. ■

De udvalgte #værdatkæmpefor-billeder får nu også tilsendt en lille gave.

JEG LÆSER, SER OG HØRER**The Roman Army - A History 753 BC-AD 476**

Af Patricia Southern

LÆSER

"Bogen giver et fænomenalt overblik over, hvordan den romerske hær udviklede sig fra en landsbymiliti over en professionel bystatskæmpe til en multietnisk imperiehær og samtidig bidrog til at forvandle en lille landsby til et verdensimperium. Særligt spændende er Augustus' centralisering af kommandoen over samtlige legioner i den tidlige imperietid."

The Handmaid's Tale

på HBO

SER

"Det er en filmatisering af Margaret Atwoods dystopiske roman, der handler om, hvor lidt der skal til, før et moderne samfund forvandles til en totalitær stat. Filmatiseringen er befriende lavbudget - der er kun få special effects - bare filmhåndværk af ufattelig høj kvalitet. Og en rystende fortælling."

The Jordan B. Peterson Podcast

Podcast

HØRER

"Peterson er klinisk psykolog, der især arbejder med religionspsykologi, kreativitet og personlighed. Hans podcasts behandler emner som orden og kaos, forholdet til det uendelige, dyd, livsopgaver, selvbevidsthed, det guddommelige, og hvad det vil sige at leve et godt liv. Peterson er uhyre velovervejet og velartikuleret - det er altid en fornøjelse at lytte til et menneske, der både er dybt intellektuel og samtidig en blændende formidler."

PhilipMajor
Værnsfælles Forsvaretskommando**UDPLUK AF UDDANNELSER
DU KAN SØGE NU**

- Flymekaniker
- Identification Operator
- Militærpolitistat
- Løjtnantsuddannelsen
- Pilot
- Akademiuddannelsen med henblik på officersuddannelsen

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

JEG KAN SE, AT LIVET GÅR VIDERE

Efter Kerstin Tilsteds søn blev dræbt i Afghanistan, opstod der med hans venners hjælp en ny tradition, som har hjulpet hende med at bearbejde sorgen.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN

MINDE Det er den 29. november 2007. Kerstin Tilsted er med sin mand til konference i Italien. Han er hjertelæge, og hun arbejder i medicinalindustrien. De er på kursus på et hjertelaboratorie. Kerstin har altid sin mobiltelefon på sig. Det har hun haft hver dag, siden hendes ældste søn blev udsendt til Irak første gang. Nu er han i Afghanistan. Her i laboratoriet blokerer de tykke vægge for signalet til telefonen i hendes lomme. Ude på den anden side forsøger kontaktofficerer fra Forsvaret desperat at få fat i Kerstin. De har allerede været på besøg i hjemmet i Aalborg. Men der er ingen hjemme. Hendes yngste søn har fået beskeden. Kontaktofficererne forsøger at overbringe hende den værste nyhed, nogen mor kan få. Under en patrulje i Upper Gereshk Valley nord for byen Gereshk er en gruppe danske soldater faldet i et baghold. De har kæmpet mod Taleban fra et compound. En soldat er allerede dræbt, da en byge skud rammer muren bag hendes søn Casper Alexander Cramer. Sidste skud i byen rammer ham. Han dør i helikopteren på vej til hospitalet – 21 år gammel.

”Casper var mit første barn. Da han var et år, flyttede vi til Frankrig. Der kunne jeg gå hjemme med ham i nogle år. Vi havde et meget tæt forhold. Han var et meget klogt barn og meget forsigtig og velovervejet på alle måder. Man kunne måske kalde ham sådan lidt gammelklog. Han var en person, som tidligt fik mange venner, og han havde mange venner, der var ældre end ham. For mig var han en person, som jeg beundrede meget,” fortæller hun.

Verden bryder sammen

Den dag for 11 år siden boede hun i Aalborg. Casper boede i København og var konstabel ved Gardehusarregimentet i Slagelse. Kontaktofficeren får langt om længe fat i Kerstins chef, der kontakter kollegaer i Italien. Kerstin skal ringe hjem med det samme. Da hun endelig kommer igennem, bryder hendes verden sammen.

”Man ved slet ikke, hvordan sådan noget skal håndteres. Men Forsvaret var utrolig hjælpsomme,” siger Kerstin Tilsted.

Fandt mening i Forsvaret

Det lå ikke i kortene, at Casper Cramer skulle vælge Forsvaret. Men det lå ham ifølge Kerstin meget nært at hjælpe andre.

”Han var et meget passioneret

menneske. Når noget fangede ham, fandt han ud af alt om det. Han var også meget idealistisk. Da han var i Forsvaret, fik han ikke den store løn, men betalte stadigvæk til Unicef. Han gik meget op i at passe på dem, der havde det svært,” fortæller Kerstin Tilsted.

Men i Forsvaret fandt han et sammenhold og en mening, han havde søgt efter, siden familien flyttede tilbage til Danmark. For Casper havde svært ved at skifte fra den franske skole til den danske.

”Lærerne i Frankrig var meget mere forberedte og faglige. Da han kom til Danmark, var det svært for ham at finde ud af, hvad det var, man skulle kunne for at være god. Men i Forsvaret fandt han noget, han var god til, og havde en ramme, hvor han vidste, hvilke krav der var. Og så var der kammeratskabet, som jeg tror er svært at forstå for folk udenfor,” fortæller Kerstin Tilsted.

Hjælp til at bearbejde

I dag bor Kerstin i København. Her er hun tættere på Caspers sidste hvilested på Holmens Kirkegård. Og tættere på de mennesker, der betød meget i Caspers liv. Hans venner. De har fået en helt ny rolle i hendes liv. En rolle, der har hjulpet hende.

Det begyndte, året efter Casper

døde. Her kom vennerne til Aalborg på dødsdagen den 29. november.

”Vennerne holdt ved det, og det er utroligt, hvor mange der har haft overskud til at komme til Aalborg i årenes løb. Det fortsatte i omkring syv år. Så flyttede arrangementet til Caspers lillebror, Daniels, lejlighed i København, fordi jeg også gerne ville på kirkegården den dag. I 2014 flyttede vi så selv til København,” fortæller Kerstin Tilsted. Nu mødes vennerne hos Kerstin i hendes lejlighed midt i byen. Møderne er ikke kun en måde at minde Casper. De har også hjulpet hende med sorgen.

”Det har hjulpet mig med at bearbejde tabet. Jeg kan se, at livet går videre,” siger hun.

Alle er velkomne

Det er ikke en lukket kreds, der mødes. Alle, der har været venner med Casper, er velkomne. Kerstin opfordrer alle, der har brug for det, til at deltage. Så den 29. november mødes en blanding af barndomsvenner, soldaterkammerater og skolekammerater i lejligheden i det centrale København. Ud over Caspers lillebror, er der ikke familie med. De mødes på andre tidspunkter.

”Det, vi snakker om, kommer også an på, hvordan folk har det. Dem, der har været udsendt sam-

men med Casper, har det måske nogle gange sværere. Dem, der ikke har været med, har nok svært ved at forstå, hvordan det var i Afghanistan. Hans skolekammerater har det nok lidt mere på afstand,” siger hun.

Ikke noget fast ritual

Der er ikke noget fast ritual på dagen. Det passer bedre til Kerstin Tilsted. Samtalerne handler i starten meget om Casper, om hans liv og om vennernes oplevelser med ham. Men som årene er gået, handler de mere om det liv, som vennerne har. Livet, der går videre.

”Det er op til dem, hvad der skal ske på dagen. For mig handler det om at mødes og snakke sammen, og at vennerne kan se hinanden. De ses måske heller ikke så meget, som de gerne vil længere. Når datoen falder midt i ugen, så mødes vi måske klokken 17, nogle er måske inde på kirkegården først. Vi snakker sammen og får noget at spise. Det er ikke altid, det handler om Casper. Pigen, Casper var kæreste med, da han døde, kommer stadigvæk. Hun har i dag fået et barn. Det er dejligt at se, hvordan det går hende, og kunne følge med i hendes og vennernes liv,” fortæller Kerstin Tilsted. ■

Sara får en hånd af holdkammeraten Nickolaj efter hun lige er kommet i mål i femkampens sidste disciplin - terrænløbet - og blevet nordisk mester.

Det afgørende terrænløb i de Nordiske Mesterskaber fandt sted ved citadellet i Landskrona.

Nickolaj, der vandt sølv i mesterskaberne, varmer op til disciplinen håndgranatkast, hvor atleterne dels skal kaste præcisionskast efter nogle ringe og dels mere kraftfulde kast, hvor det gælder om at kyle håndgranaten så langt som muligt.

BEDST NÅR DET GÆLDER

Sara Hjalager var storfavorit til at vinde de nordiske mesterskaber i Skåne i militær femkamp, der er en vigtig test før VM i Østrig i august.

AF SUNE WADSKJÆR NIELSEN / VFK

Forsvarsavisen var taget med til **TRÆNING** de nordiske mesterskaber i militær femkamp i Skåne i begyndelsen af juli.

Her var landstræneren i militær femkamp, John Kirstein, ikke bange for at skrue forventningerne op til landsholdets største stjerne:

"Jeg forventer, at hun rydder he-

le bordet og går op og tager guldmedaljen," sagde han på konkurrencens første dag. Konkurrencen blev afviklet over tre dage, og som altid består militær femkamp af disciplinerne skydning, forhindringsbane, svømmeforhindringsbane, håndgranatkast og terrænløb.

Til at håndtere de store forventninger, der næsten altid er til hende, når hun stiller op i militære

femkampskonkurrencer, får Sara Hjalager gode råd af assistenttræner Brian Dåsbjerg, der er tidligere verdensmester i militær femkamp.

"Jeg kan også mærke, at jeg bliver mega nervøs, når jeg ved, at hun skal ud og præstere, fordi jeg ved, hvordan det er at stå derude og være favorit og være bedst, når det gælder," siger han.

Det lykkedes for Sara Hjalager

at holde styr på nerverne, vinde mesterskaberne og samtidig sætte ny dansk rekord med 5.386 point.

"Der er stadig nogle point at hente, og det håber jeg kan lykkes til verdensmesterskaberne her om halvanden månedens tid (slutningen af august, red.)."

Sara Hjalagers målsætning er nå op på 5.400 point, hvilket kun en håndfuld af danske militære femkæmpere har præsteret, og

endnu ingen kvinder har klaret. Hendes landsholdskolleger Johanne og Sofie tog sølv og bronze, mens Nickolaj vandt sølv hos herrerne. ■

Forsvarsavisen har desværre ikke kunnet nå at dække VM i Østrig i slutningen af august, da avisens redaktion sluttede, før VM var overstået.

Ole fra det danske hold (i sort) skal i gang med forhindringsbanen. Denne konkurrence foregik i Helsingborg.

Alle de danske kvinder vandt individuelle medaljer. Fra venstre: Johanne tog sølv, Sara vandt guld og Sofie fik bronzemedaljen.

Ole af sted på terrænløbet. Herrerne løber 8 kilometer, mens kvinder løber 4.

De nordiske mesterskaber i militær femkamp foregik i Skåne 3-5. juli og blev afviklet som en del af SM-Weekan - en hel række af mesterskaber i mindre sportsgrene.

TRÆNINGSTIPPET

STYRKETRÆNING

Træningstips i denne udgave af Forsvarsavisen er, som i forrige udgave, rettet mod styrkedelen i det nye basiskrav. I denne version er der dog fokuseret på en variation over øvelserne med en lidt højere sværhedsgrad.

Styrketræning styrker, ud over kroppens muskler, også sener og led. En forbedret styrke understøtter din daglige tjeneste, uanset om du sidder på kontor eller arbejder manuelt.

Hver øvelse gennemføres som tre sæt til udmattelse eller op til 15 gentagelser. Træk til bryst dog kun op til fem gentagelser og burpees kun ét sæt til udmattelse.

* Hvis du ikke kan presse dig op med en ret krop fra liggende stilling, kan armbøjninger udføres på knæene.

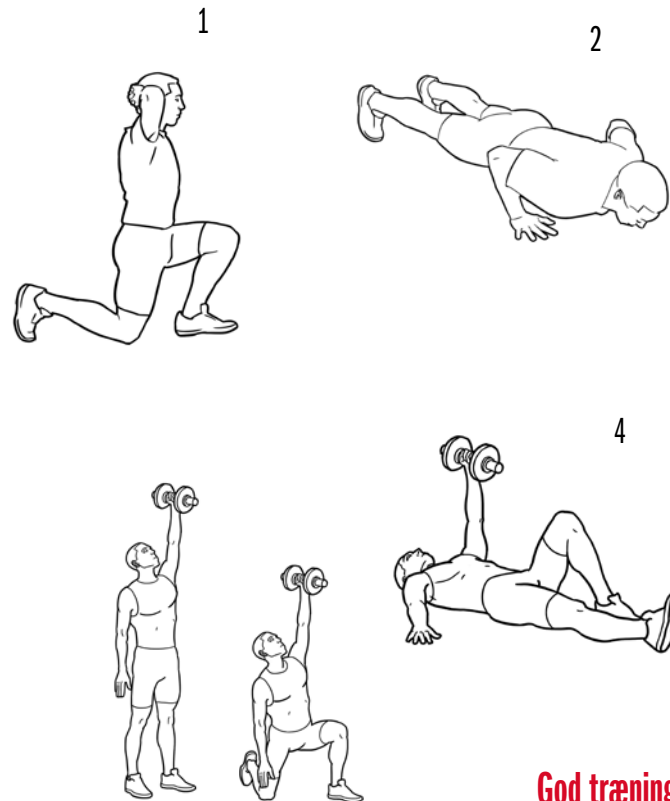
** Hvis du ikke kan løfte din egen krop i kropshævninger, kan du udføre øvelsen som "negativer". Negativer betyder, at du på letteste måde hopper eller træder op, så du hænger frit i en stang/bom med fuld bøjning i albueledet. Herfra sænker du dig så langsomt ned, som du kan, indtil albuen er strakt, og starter forfra.

Hold et minuts pause mellem hvert sæt og hver øvelse. Alle øvelser kan ses i appen Træn med Forsvaret eller på <https://traenmed.forsvaret.dk/>

Programmet tager cirka 15-20 minutter. Har du mere tid, kan du løbe en tur på 20-30 minutter inden styrkeøvelserne for at simulere afviklingen af basiskravet.

Øvelserne er:

- ▶ 15 lunges på hvert ben
- ▶ 15 armstrækninger*
- ▶ Fem kropshævninger**
- ▶ Fem turkish get up til hver side

God træning!

TEKST OG FOTO: LARS SKJOLDAN / eFP HOLD 1

STYRKE Bygningen er egentlig en lastbilgarage. Akustikken er elendig, og rå beton og hvidmalede stålelementer dominerer rummet. Det ligner en kampsoldats våde træningsdrøm. Det er et idrætscenter, men der er ingen spejle, staimasters eller pilatesmætter. Der er vægte, stænger og lastbildæk. Og selvfølgelig en stor højtaler.

Her har de danske soldater udsendt med enhanced Forward Presence (eFP) i Estland haft besøg af Mathias Strøm. Mathias Strøm har dyrket vægtløftning på eliteniveau i fire år og deltaget i de fleste af de større internationale vægtløftningskonkurrencer. Han er uddannet fitnessinstruktør og afholder vægtløftningsseminarer over hele Danmark – og nu også i Estland. En af hans kæpheste er, at langt de fleste træner for at få en flot krop. Det er fint, hvis man skal på stranden, men hvis man skal bruge sin krop som arbejdsredskab, så er det ikke en god måde at træne på.

Hans mål med at være i Tapa er at vise soldaterne en mere systematisk træningsform.

"Nogle glemmer, at hvis man træner meget, men træner forkert, er risikoen for at få skader større, når man skal lave noget, man ikke er vant til," forklarer Mathias Strøm.

Stål og beton

Der er 20 løftestationer på gulvet foran whiteboardet, hvor Mathias Strøm styrer slagets gang. Han har brugt lang tid på at forklare og demonstrere de forskellige positioner og teknikker, der ligger til grund for vægtløftning. Det er ikke ligegyldigt, hvordan man tager fat, hvordan man rejser sig, og hvordan man bevæger sig, når man skal have stor vægt fra gulvet og op over hovedet. Og der bliver lyttet til instruktionen.

"Langt det meste af det, vi laver som panserinfanterister, er eksplosivt, så den her type træning er perfekt," siger Mads, der er panserinfanterist og har været udsendt i eFP siden januar, og fortsætter: "Vi kan bruge det hele. Jeg ved

EKSPLOSIONSTRÆNING KAN GIVE FÆRRE SKADER

I Estland træner de udsendte danske panserinfanterister hårdt. Når de er i kamp, skal de kunne sidde stille længe og pludselig rejse sig og sprinte med deres tunge udstyr. Hvis ikke de træner til netop det, er risikoen for skader stor. Den danske mester i vægtløftning Mathias Strøm har været i Tapa for at give sit bud på, hvordan infanterister kan træne klogt.

selvfølgelig godt, hvordan man løfter tunge ting, men der er en masse teknik i det her, som jeg kommer til at bruge."

Skadesforebyggelse

Roberto, der har arrangeret vægtløftningsseminaret og inviteret Mathias Strøm til Estland, ser på og kommer i ny og næ med opmuntrende kommentarer fra sidelinjen. Han er glad for, at det er lykkedes at samle 60 interesserede.

"I bund og grund er det her jo bare en fed oplevelse, men det, vi i virkeligheden får ud af det, er skadesforebyggelse. De fleste af os løfter vægte, men vi er ikke rigtig blevet undervist i det for alvor. Mathias gør meget ud af at forklare, hvordan man bliver stærkere, så man kan træne mere. Det er på den måde, man undgår skaderne," siger Roberto.

Træning med perspektiv

Fra sidelinjen følger Mathias Strøm Forsvarets bestræbelser på at sikre, at personellet er i god form. Hans kæreste har tidligere været i inter-

nationale operationer, og han undrer sig over, at træningen ikke er sat mere i system.

"Forsvaret gør rigtig meget ud af at gøre sig attraktivt som et sted at blive uddannet, og det synes jeg, at de gør vildt godt. Men jeg kan ikke forstå, at man vælger at sætte barren for træning så lavt, at man bare har en prøve, man skal bestå en gang om året. Hvorfor følger man ikke den enkelte soldats udvikling og hjælper dem med at sætte mere langsigtede mål?," spørger Mathias Strøm.

Efter hans mening skal der være et mål med træning. Hvis panserinfanterister kun træner langdistanceløb, bliver de ikke bedre til det, der er kernen i deres job. Og det modsatte er gældende for soldater, der ikke på samme måde skal løfte tungt og sprinte korte distancer. De skal ikke nødvendigvis kunne løfte meget.

"For soldaten er kroppen det vigtigste instrument. Ligesom det er for vægtløfteren," siger Mathias Strøm. ■

MATHIAS STRØM

28 år

Nordisk mester og tredobbelt dansk mester i vægtløftning.

Uddannet fitnessinstruktør

Afholder vægtløftningsseminarer for VikingFit.

PROFILER

KATALYSATOR PÅ RUSSISK

Sprogofficerer fra Danmark er i øjeblikket udsendt til en canadisk træningsmission i det vestlige Ukraine. En af dem er cheftolken Karen, som er en af forudsætningerne for, at missionen overhovedet kan udføres.

AF EMMA KIRKETERP / VFK

UKRAINE

Egentlig troede Karen, at hun var blevet for gammel til at blive sprogofficer, da hun som 28-årig var færdig med sin bachelor i international business and politics fra CBS og snart havde afsluttet en master i peace and conflict transformation fra Innsbruck University i Østrig.

Men i slutningen af februar 2014 efter at have set en annonce blev den gamle drøm vakt til live igen. Hun sendte en ansøgning af sted med russisk som førsteprioritet, kom til optagelsesprøve og bestod.

"Jeg tror altid, jeg har syntes, at det har været spændende at prøve ting af, som jeg har tænkt vil være svære," siger Karen om sit valg om at søge ind på Forsvarets Sprogskole.

Mindre end en måned senere, i marts 2014, stormede russiske soldater en ukrainsk militærbase på Krim-halvøen. Rusland annekterede som bekendt Krim – under massiv kritik fra de vestlige lande – efter en omdiskuteret folkeafstemning, hvor et flertal stemte for, at Krim skulle tilhøre Rusland.

"Jeg føler, at jeg har været med i den her konflikt (mellem Ukraine og Rusland, red.) fra dag ét. Det var 'meant to be', at det skete, lige da jeg havde taget beslutningen om, at jeg gerne ville være sprogofficer," siger Karen.

Og tæt på konflikten kom Karen også. Efter to års intense studier, hvor hun skulle lære cirka 80 nye ord om dagen og få indgående

kendskab til russisk kultur og historie, blev hun uddannet sprogofficer i sommeren 2016.

Foråret efter blev hun udsendt som tolk i den canadiske træningsmission Operation Unifier i det vestlige Ukraine. Her skulle hun tolke for de canadiske instruktører, der træner ukrainske styrker til fronten i det østlige Ukraine, hvor regionen Donbas, med Donetsk og Luhansk som de største byer, er kontrolleret af prorussiske separatister. En konflikt, der indtil videre har varet mere end fire år og har kostet tusinder af menneskeliv.

Puslespil af tolke

I dag er Karen netop hjemvendt fra sin anden udsendelse til Operation Unifier. Denne gang som chief linguist, på dansk cheftolk, en fast del af operationens stab og med ansvaret for at sørge for tolkestøtte til hele missionens aktiviteter. Det er første gang, Danmark har varetaget stillingen, som hidtil har været besat af den ældste tosprogede canadiske officer, der dog ikke er uddannet tolk. Forsvarets bidrag til missionen er fra august 2018 øget fra tre sprogofficerer til fem sprogofficerer og to civil-militære tolke, hvoraf en af disse er cheftolken.

Opgaverne, som tolkene skal løse, spænder over alt fra oversættelse under militærtræningen til at tolke for eksempelvis den canadiske feltpræst under besøg hos den lokale menighed.

Uanset situationen er det vigtigt ikke blot at kunne tale spro-

get og tolke fra ét sprog til et andet. At have fornemmelse for de to kulturer, der mødes, er også helt afgørende for, at meningen bliver forstået hos begge parter.

"Det kræver, at du kan se mulige løsninger. Dit job som tolk består altid i, at der er to mennesker, der skal kommunikere på en eller anden måde, om det så er direkte, eller at én skal bestille VIP-indkvartering hos den anden. Og hvis kommunikationen ikke kan foregå direkte, så kræver det, at man forstår intentionen hos begge parter og får den til at mødes. Der er meget mægling i det," siger Karen og illustrerer det med en gang, hun skulle bestille indkvartering for canadierne, der fik besøg af en general. En simpel booking, der blev besværliggjort, fordi de to parter – ukrainerne og canadierne – havde vidt forskellige meninger om, i hvor god tid en sådan forespørgsel skulle komme, og hvilken rang det kræver at godkende den.

Essentiel position

Operation Unifier råder over sammenlagt cirka 50 tolke. Størstedelen af disse er civile ukrainske tolke uden større forudgående kendskab til militæret. Derudover tæller tolkene tosprogede canadiske soldater uden tolkeuddannelse og dernæst sprogofficerer, som er tolkeuddannede med militært kendskab og kulturel forståelse for russisktalende områder. Sidstnævnte er en unik kapacitet, som Danmark er et af de eneste lande til at uddanne og bi-

drage med.

"De er meget glade for den danske tolkekapacitet i missionen. Vi er måske ikke dem, der er allerbedst til sproget, men vi har en god pakke, fordi vi har militær træning, militær forståelse, en god baggrundsforståelse for både Rusland og Ukraine, og så kan vi også tolke og tale sproget. Så sprogofficererne er en god pakke til træningsmissionen," forklarer Karen.

Hver type tolk er bedst til forskellige opgaver, og som chief linguist er det Karens opgave at afgøre, hvilken tolk skal bruges til hvilken opgave.

Selv om Forsvarets bidrag er lille i forhold til resten af missionens størrelse på over 200 personer, påpeger Karen, at det gør en forskel, at sprogofficererne – og især cheftolken – er så fasttømret en del af missionen.

"Det er en ret essentiel position. Hvis den ikke var der, kunne vi ikke have den operation, for så kunne soldaterne jo ikke undervise ukrainerne," siger Karen ydmygt. "Det er jo meget fedt, at Danmark har den position, som er en så vigtig del af det at have en træningsmission i et andet land – det gør jo, at man kan kommunikere med dem, man prøver at undervise."

Siden konflikten i Ukraine tog fart, har Karen studeret den og i kraft af sine udsendelser været en del af den. I øjeblikket er hun ved at færdiggøre den afsluttende opgave i sin mastergrad – som naturligvis skal handle om konflikten i Østukraine. ■

 UKRAINE

Ukraine – herunder landets forsvar – gennemgår i disse år en reformproces, som har sine rødder i det folkeoprør, den såkaldte Maidan-revolution, der kulminerede i februar 2014. Reformprocessen stiler for forsvarsets vedkommende efter at opnå NATO-standarder i 2020, så ukrainske styrker ultimativt vil kunne operere med NATO-allierede. Landet hjælpes igennem reformprocessen af en række NATO-lande, herunder Danmark.

 OPERATION UNIFIER

Operation Unifier er en canadiskledet træningsmission med hovedkvarter tæt på byen Lviv i det vestlige Ukraine. Operationen, der blev påbegyndt i 2015, består af flere end 200 canadiske og internationale soldater. Missionens formål er at træne ukrainske styrker i blandt andet våbentræning, skydefærdigheder og sanitetstræning. Det danske forsvar har i øjeblikket syv personer, fem sprogofficerer og to civil-militære tolke, udsendt, hvoraf én af disse har rollen som cheftolk, der skal sørge for at planlægge og koordinere tolkestøtten til hele missionens aktiviteter.

ANEKDOTE: AT TOLKE EN SKIDEBALLE

Under sin første udsendelse til Operation Unifier skulle Karen tolke for en frustreret canadisk instruktør, der uddannede ukrainske soldater i finskyttefærdigheder. Som med alt andet skulle Karen oversætte, hvad han sagde. Også da hans frustration udmøntede sig i en omgang skældud til ukrainerne.

"Vi skal være soundtracket til den, der snakker, og i sådan en situation skal man være 100 procent skarp i sine sætninger. Det dur ikke at sige noget pjat," fortæller Karen. Gestikulerende med armene, hurtigt talende og med høj stemmeføring efterlod finskytten minimal tid til Karen at oversætte i.

"Og jeg havde slet ikke ordforrådet af russiske bandeord til at bande lige så meget som ham." Ukrainerne fangede meningen til trods. "Men efterfølgende opfordrede jeg finskytten til at være mere nuanceret i sin skældud fremover," siger Karen.

INTERVIEW

Som et olieret led der skal få tingene til at glide

33-årige Thit Gaarskjær blev sidste år ansat som den første veterankoordinator i Randers Kommune, hvor hun dagligt bruger sin baggrund som sprogofficer med to udsendelser i bagagen.

AF MORTEN FREDSLUND / FOTO: SARA SKYTTE

VETERAN Da Randers Kommune sidste år slog et job op som veterankoordinator, lå det lige til højrebenet for Thit Gaarskjær at lægge billet ind på den nyoprettede stilling. Hun fik jobbet, og siden årsskiftet har hun været point of contact for de 576 veteraner i Randers Kommune, hvis de har brug for hjælp.

”For langt de fleste veteraner er en udsendelse heldigvis en god oplevelse. For nogle også en hård tid, men som de er kommet igennem og har taget de gode ting med sig og er kommet videre. Så er der desværre cirka 10 procent, hvor udsendelsen er kommet til at fylde rigtig meget på en negativ måde. Det er dem, jeg bruger tid på. De resterende 90 procent får aldrig brug for at kontakte mig,” fortæller Thit Gaarskjær.

Vi har fundet en plads med svalende skygge under et velvoksnet kastanjetræ i gården på det tidligere Randers Kaserne. Det er her på den tidligere militære kaserne, der frem til 1997 husede Jyske Ingeniørregiment, at Thit har sit kontor hos kommunens Jobcenter.

Med en kandidatgrad i statskundskab og en baggrund som sprogofficer og to udsendelser, hvor den ene var som cheftolk på ISAF Hold 12, føler hun sig godt rustet til at tage hånd om de meget forskellige problemstillinger, som veteraner kan bringe til torvs.

Kontaktfærdigheder og relationer

”Egentlig havde jeg forventet, at det var min kandidatgrad i statskundskab, jeg ville komme til at trække mest på, når jeg skal guide veteraner gennem de kommunale bestemmelser og de mange lag i sagsbehandlingen. Men sådan er det ikke blevet. Som tolk i Forsvaret har jeg arbejdet meget med kontaktfærdigheder og relationsopbygning, og netop de færdigheder er 80 procent af jobbet – hvis ikke mere,” siger Thit Gaarskjær.

Da hun var udsendt som cheftolk til Afghanistan, var hun leder for knap 40 tolke og sprogofficerer. Alligevel var hun næsten dagligt selv med på tolkeopgaver i Green Zone, da hun værdsætter den tætte dialog med andre mennesker.

”Jeg har let ved at komme i kontakt med

folk, og det er bestemt et nødvendigt gode såvel som militær tolk som i rollen som veterankoordinator. Du skal kunne tåle at være i kontakt med andre mennesker, selv om det er svære samtaler, og med mennesker, som nødvendigvis ikke synes, at det

Jeg har let ved at komme i kontakt med folk, og det er bestemt et nødvendigt gode såvel som militær tolk som i rollen som veterankoordinator.

Thit Gaarskjær

møde eller den dialog, man er i gang med, er særlig spændende. Det er her, jeg må tage min kontaktfærdigheds-hat på. Så er det er næsten som at være tolk igen – bare i forskellige systemer, hvor der skal etableres en dialog mellem mennesker med nye problemstillinger. Og den kompetence har jeg helt sikkert fået af Forsvaret,” siger Thit Gaarskjær.

Hun peger på, at en af udfordringerne i det nye job er at få gjort veterankoordina-

torfunktionen synlig. Derfor er hun også særdeles aktiv på Facebook, hvor hun gør opmærksom på egne og andre organisations arrangementer for veteraner. Senest har hun arrangeret foredrag med Kai Vittrup, og en skydekongurrence er undervejs.

Komplekse sager

I dag har 41 af landets 98 kommuner ansat en veterankoordinator, som hver især dagligt stilles overfor en bred vifte af opgaver. Det kan handle om veteranens kontakt til en sagsbehandler, som er besværlig, eller støtte til veteraner, der er angst for at møde nye mennesker. Blandt Thit Gaarskjærs mange opgaver er også at være bisidder, hvor veteraner er indkaldt til møder med Forvaltningen, psykiatrien, banken eller andre instanser og kreditorer.

”Veteransager er ofte meget komplekse, så det bliver en enorm stor kontaktflade, som veteranen skal forholde sig til, og her skal jeg så agere vejviser. Det er et meget alsidigt job, hvor man skal have lyst til at tale med mennesker. Lyst til at være der på andres præmisser. Men det er vi heldigvis gode til i Forsvaret: At gå efter sagen og ikke efter det, man selv lige synes, der er behov for. Vi er gode til at behovsudsætte – det er meget godt at kunne i et job som det her. Og så er det godt at kunne lægge en strategi og udvikle scenarier: Hvordan griber vi det her an? Hvor går vi hen? Hvilke muligheder er der, og hvordan kan jeg bringe dem i spil? Det har jeg også lært i Forsvaret. Så der er heldigvis mange krydsfelter,” siger Thit og tilføjer med et stort smil:

”Selv om man i kommunen ikke har de store behov for at bruge grønne færdigheder som ild og bevægelse.”

Modsat samtaler mellem veteran og sagsbehandler er dialogen mellem Thit og veteranen ikke en myndighedssamtale, hvor der er afsat en begrænset tid. Som veterankoordinator har Thit også tavshedspligt over for kommunen, og hun har i interviews i lokalpressen og opslag på de sociale medier ikke lagt skjul på hendes baggrund som soldat.

”Jeg har ingen myndighed – og man bliver ikke trukket i ydelser eller lignende, hvis man ikke møder op hos mig som aftalt. Og her er også plads til fleksible løsninger. Jeg går efter målet, og her hjælper det, at vete-

THIT GAARSKJÆR

Bachelor og kandidatgrad i Statskundskab fra Aalborg Universitet. Sidefag i idræt.

Sprogofficer i pashto, Forsvarsakademiet.

Udsendt som cheftolk på ISAF Hold 12, juli 2011-februar 2012.

Udsendt august-oktober i 2014 til britisk enhed i Kabul, der blandt andet efterforskede trusler mod lokale tolke.

Kaptajn af Reserven, Leder for Element for Kvalitetssikring i Sprogofficerskorpset. Indkommanderes jævnligt.

Gift med soldat og mor til søn på knap to år. Venter barn til november.

ranen godt ved, at jeg forstår, hvad han mener, fordi vi har samme baggrund og taler det samme sprog. Det giver en særlig tillid, fornemmer jeg. Det giver mere pondus,” siger Thit og tilføjer:

”Min baggrund fra Forsvaret bliver også brugt af sagsbehandlerne, når de er i tvivl om noget konkret militærfagligt, eller hvordan de skal håndtere veteranen i særlige situationer. Men der skal ikke herske tvivl om, at jeg er på veteranens side. Sigtet er at gøre tingene lettere for veteranen og de pårørende inden for de juridiske rammer og regler udstukket af kommunen. Man kan betragte mig som et implantat udefra – det, som vi i Forsvaret, kalder et asset. Eller som et olieret led, der skal få tingene til at glide.” ■

EN ANDEN VERDEN

SEJREN KOM I HUS
MED FORÆLDET
TEKNOLOGI

Det er ikke altid, svarene på militære udfordringer kan findes med den nyeste teknologi. Nogle gange er det med udstyr fra museet eller den militære skrotplads, at store militære sejre er vundet.

LUFTENS INDKØBSNET SÆNKED E AKSEMAGTERNES KRIGSSKIBE

Med en topfart på 221 kilometer i timen og kælenavnet "indkøbsnet" var der ikke mange, der regnede med, at Royal Navys Fairey Swordfish torpedofly skulle gøre en stor forskel i Anden Verdenskrig. Grunden til, den blev kaldt stringbag - indkøbsnet - var, at den kunne bære mange forskellige ammunitionstyper - torpedoer, søminer, dydbomber og bomber til landmål. Den var et såkaldt biplan eller dobbeltdækker fra 1930'erne, og denne konstruktion med to parallelle vinger var "cutting edge" i Første Verdenskrig, men en sjældenhed i Anden Verdenskrig, hvor langt de fleste fly var monoplaner som for eksempel den britiske Spitfire. De to vinger gjorde dog,

at Fairey Swordfish blot behøvede en meget kort bane, før den var i luften og derfor var velegnet til de britiske hangarskibe. I foråret 1941 var hele den britiske flåde på jagt efter det tyske slagskib "Bismarck" i Atlanterhavet. Det eneste skib, der kunne nå Bismarck, var hangarskibet Ark Royal, der i storm og høj søgang sendte 15 Swordfish-fly bevæbnet med torpedoer af sted. I et inferno af ild fra Bismarcks luftværmskanoner kastede et af flyene sin torpedo, der 29. maj om aftenen ramte og smadrede roret på "Bismarck". Alle 15 fly vendte tilbage til Ark Royal. De tyske luftværmskytter var ikke vant til at skyde mod så langsomme fly. Med ødelagt ror sejlede "Bismarck" bare i

ring, og så kunne Royal Navys slagskibe gøre arbejdet færdigt. Det var langtfra Swordfish-flyenes eneste bedrift. "Stringbag'ens" mest succesrige angreb var på den italienske flådebase Taranto. Her sænkede de antikke fly 11. november 1940 et italiensk slagskib og beskadigede to slagskibe, en krydser, en destroyer og et olieraffineri i et natligt angreb. Mindre godt gik det, når de langsomme fly skulle angribe i dagslys eller endnu værre mødte fjendtlige fly - for eksempel japanske Zerojagere - i luften. På trods af disse svagheder var Swordfish-flyet i tjeneste hele Anden Verdenskrig og sænkede under krigen 1.000.000 tons fjendtlige skibe.

STENALDERVÅBEN FIK COMEBACK I FØRSTE VERDENSKRIG

Fly, tanks, ubåde, søminer og maskingevæ-
rer er nogle af de våben, der blev almindeli-
ge under Første Verdenskrig, men også pri-
mitiv og ældgamle våben som køllen så
igen dagens lys. Køllen er et af menneske-
hedens ældste våben. Der er fundet
frakturer på 5000 år gamle kra-
nier, der tyder på skader
fra kølleslag. Grunden
til, at våbnet vandt
indpas i
Første Ver-
denskrig, var,
at sol-
datens gængse nær-
våben var for uhandy i de

snævre skyttegan-
været med
bajo-
net havde måske
nok en god rækkevidde,
men bajonetstød var lette at
parere, og hvis bajonetten satte sig
fast i et eller andet, var man prisgivet. Af
mangel på praktiske nærkampsvåben i hæ-
renes arsenaler begyndte frontsoldaterne på
begge sider af vestfronten at fabrikere deres
egne. Mange af dem lignede våben fra mid-
delalderen. De brugte hovedsageligt køller-
ne til "den lille krig" - små raids i fjendens

skyttegrave, hvor der var brug for lydløst at
dræbe eller uskadeliggøre fjendtlige solda-
ter, så de kunne ødelægge et maskingevær
eller stjæle nogle papirer, der røbede frem-
tidige planer. Hærledelserne i de krigsføren-
de lande var tilbageholdende med at sende
en autoriseret kølle i produktion, men knive
og skarpslebne feltspader blev officielt an-
erkendt som nærkampsvåben. Danmark del-
tog ikke i Første Verdenskrig, og det nærme-
ste den danske hær kommer på en kølle er
militærpolitiets meget mindre farlige stav -
Knippel Feldgendarmistav M39.

FLY FRA VIETNAMKRIGEN BEKÆMPER ISIL

USA har hentet "vietnamveteranen" OV-10
Bronco ind i kampen mod terrorbevægelsen
ISIL i Irak. Propelflyet fik debut i det
amerikanske militær omkring 1965, og
siden har både U.S. Marines, U.S. Navy og
U.S. Air Force anvendt flyet til Forward Air
Controllere (FAC), angreb på landmål, lette
transportopgaver, eskorte af helikoptere og
observation. Flyet er meget rost af piloter for
sine gode manøvreegenskaber, men flytypen
kom i modvind efter Operation Desert Storm i

1991, hvor to OV-10 Broncos blev skudt ned.
I 1995 ophørte det med at være i tjeneste i
det amerikanske militær. Som led i forsøget
Combat Dragoon II gjorde to OV-10 Broncos
comeback i krigen mod terrorbevægelsen ISIL
i Irak. Udrustet med moderne våbensystemer
og sensorer var det en effektiv måde at finde
og dræbe ISIL-terrorister. Flyene var et godt
supplement til både droner og hurtigere
kampfly. I forhold til dronerne kan den to
mand store besætning selv være med til

at observere og opspore fjenden, hvilket er
oplysninger ubemandede droner skal have
fra andre kilder. Sammenlignet med hurtigere
og mere moderne kampfly er OV-10 Bronco
langt billigere i drift og kan på grund af sin
mindre fart opholde sig længere i luften over
det samme område. Det er stadig ikke et fly,
man kan indsætte mod en fjende med et
stærkt luftforsvar, men den bedagede OV-10
Bronco kan få en rolle i fremtidige konflikter
med oprørsbekæmpelse.

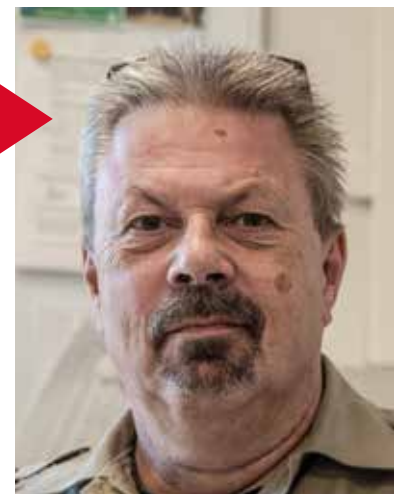
SPØRGSMÅL & SVAR

Hvordan markerer du
flagdagen?

Jeg markerer dagen ved at deltage i flagdagsarrangement ved min enhed, hvor der er parade og tale. Derhjemme markerer jeg den ved at lave lidt ekstra god mad og gå en tur med hunden, mens jeg tænker tilbage på min udsendelse.

Søren
Kaptajn
Sektionschef
Helicopter Wing Karup

Jeg markerer dagen lokalt her i enheden, hvor der er parader, bliver holdt taler og bliver afholdt fællesspisning.

Henning
Seniorsergent
Sagsbehandler
Air Control Wing

Jeg sender en tanke til Anders og Steffen.

Kenneth
Sergent
Millitærpolitiet
Udsendt til eFP i Estland

Jeg markerer flagdagen ved at tale for Danmarks veteraner i Ballerup Kommune.

Stine
Feltpræst
ved Livgardens
Vagtkompagni